

บทที่ 16
การโต้วาที (Debate)

บทที่ 16

การโต้วาที (Debate)

มนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมที่จะต้องอยู่ร่วมกัน และมีกิจกรรมร่วมกัน แต่เนื่องจากมนุษย์เรามีสัญชาตญาณที่อยากรู้ อยากรู้อะไร เห็น มีไหวพริบและมีความเฉลียวฉลาด เมื่อไปพบเห็นสิ่งใดที่ดีกว่า เหนือกว่าจากสังคมอื่น ก็อยากจะนำสิ่งที่ดีกว่า หรือวิธีการที่ดีกว่ามาใช้ในสังคมของตนบ้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม ก็ย่อมจะมีสมาชิกของสังคมบางคนไม่เห็นด้วย ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาในสังคมขึ้น วิธีแก้ปัญหานั้นมีหลายวิธี แต่ในสังคมที่มีความรู้ มีการศึกษาแล้ว มักจะได้แย้งด้วยคำพูดที่ประกอบด้วยเหตุผล เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเห็นด้วยกับเหตุผลของตน ดังนั้นการโต้แย้งด้วยคำพูดเช่นนี้ จึงเป็นลักษณะหนึ่งของการพูดชักจูงใจ (The persuasive speech) ซึ่งใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในวงสนทนาประจำวัน แต่ถ้าเป็นการโต้แย้งอย่างเป็นพิธีการอย่างมีกฎเกณฑ์ มีผู้ตัดสินให้แพ้หรือชนะแล้ว เรียกลักษณะการโต้แย้งนั้นว่า การโต้วาที

1. ความหมายของการโต้วาที

การโต้วาทีคืออะไร? การโต้วาทีคือการโต้แย้งด้วยการใช้คำพูดที่ประกอบด้วยเหตุผล และใช้วาทศิลป์หักล้างเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อมุ่งให้ได้ชนะ

การโต้วาที เป็นการพูดแบบชักจูง (The persuasive speech) และเป็นการอภิปรายที่จะต้องมีการโต้แย้งกันด้วยเหตุผล เพื่อตัดสินว่าจะรับหลักการ หรือนโยบายนั้นหรือไม่

ดังนั้น การโต้วาที คือการพูดที่มีฝ่ายเสนอและความคิดเห็นฝ่ายหนึ่งกับอีกฝ่ายหนึ่งกล่าวค้านความคิดเห็น ทั้งสองฝ่ายจะใช้วาทศิลป์กล่าวค้านความคิดเห็นของกันและกันอย่างมีระเบียบ โดยใช้เหตุผลข้อเท็จจริงและหลักวิชา ให้เห็นว่าความคิดเห็นของตนนั้นถูกต้อง ทั้งสองฝ่ายจะกล่าวค้านเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ และในการเสนอข้อคิดเห็นของตนนั้น ต้องเสนอให้ตรงตามประเด็นของญัตติ(การเสนอความเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องเดียวกัน เรียกว่าญัตติ) และจะต้องมีผู้ตัดสินว่าฝ่ายใดแพ้หรือชนะโดยจะมีผู้ฟังหรือไม่ก็ตาม เพราะอาจจะเป็นการโต้กันภายในกลุ่มก็ได้

2. จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เรื่องของการโต้วาที

ในการสอนให้ผู้เรียนรู้เรื่องการโต้วาทีนั้น ก็เพื่อ

2.1 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีพูด เสนอข้อคิดเห็นของตนได้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และมีเหตุผล ตลอดจนฝึกให้รู้จักคัดค้านหรือโต้แย้งข้อเสนอมุมความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์

2.2 ฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้ฟังที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลก่อนที่จะเชื่อสิ่งใดก็ตาม ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อตัวผู้เรียน และต่อสังคม เพราะในสังคมประชาธิปไตยนั้น ต้องอาศัยประชาชนที่รู้จักคิดและใช้เหตุผล การพัฒนาประเทศและการปกครองประเทศ จึงจะดำเนินไปด้วยดี

2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพูดชักจูงใจคนฟังให้คล้อยตามความคิดเห็นของตนเอง

2.4 แนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักเกณฑ์ของการโต้วาที และได้เรียนรู้วิธีการพูด

3. ประเภทของการโต้วาที

การโต้วาทีเป็นการพูดอภิปรายแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากการอภิปรายตรงที่ต้องมีการโต้แย้งคัดค้านข้อเสนอ ของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยเหตุผล การโต้วาทีก็มีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามแต่ละประเภท แต่หลักเบื้องต้นของการโต้วาทีชนิดใด ๆ ก็ตาม ก็คือการจัดระยะเวลา โดยปกติแล้วการโต้วาทีแต่ละครั้งจะไม่เกิน 1 ชั่วโมง

การโต้วาทีแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

3.1 แบบคอนเวนชันแนล (Conventional) การโต้วาทีแบบนี้จัดให้มีฝ่ายละ 2 คน โดยกำหนดให้พูดภายในเวลาดังนี้

ฝ่ายเสนอมุมที่หนึ่ง	10 นาที
ฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง	10 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอมุม	10 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน	10 นาที

ต่อไปนี้เป็นกรพูดแก้

ฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง	5 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอมุม	5 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน	5 นาที
ฝ่ายเสนอมุมที่หนึ่ง	5 นาที

3.2 แบบโอเรกอน 1 (Oregon I) การไต่वाที่แบบนี้จะจัดให้มีฝ่ายละ 3 คน โดยกำหนดให้พูดภายในเวลาดังนี้

หัวหน้าฝ่ายเสนอ	12 นาที
หัวหน้าฝ่ายค้าน	12 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่หนึ่ง	10 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง	10 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่สอง	8 นาที
ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่สอง	8 นาที

3.3 แบบโอเรกอน 2 (Oregon II) การไต่वाที่แบบนี้จะจัดให้มีฝ่ายละ 2 คน

ฝ่ายเสนอคนที่หนึ่งพูด	8 นาที	}
ฝ่ายค้านคนที่สองซักถาม	5 นาที	
ฝ่ายค้านคนที่หนึ่งพูด	8 นาที	}
ฝ่ายเสนอคนที่สองซักถาม	5 นาที	
ฝ่ายค้านคนที่สองพูด	8 นาที	}
ฝ่ายเสนอคนที่หนึ่งซักถาม	5 นาที	
ฝ่ายค้านคนที่สองพูด	8 นาที	}
ฝ่ายเสนอคนที่หนึ่งซักถาม	5 นาที	
ฝ่ายค้านคนที่หนึ่งสรุป	8 นาที	}
ฝ่ายเสนอคนที่หนึ่งสรุป	8 นาที	

การไต่वाที่ทั้งสามแบบนี้ แบบที่นิยมและใช้กันมากในสังคมก็คือแบบ Oregon I ส่วนแบบ Oregon II นี้ เป็นแบบที่ไม่ค่อยได้ใช้กันมากนัก

เนื่องจากแบบ Oregon II นี้เป็นแบบที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย ดังนั้น จึงจะเสนอหลักเกณฑ์ของการซักถามและการตอบดังนี้

3.3.1 ผู้ถามจะถามอะไรก็ได้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับญัตติ หากไม่ตรงประเด็น ผู้เป็นประธานในการไต่वाที่จะคัดค้าน

3.3.2 ผู้ถามจะถามได้ภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น และเมื่อเห็นว่าผู้ตอบไม่ตอบ หรือถ่วงเวลา ผู้ถามมีสิทธิที่จะพูดให้ประธานทราบและผ่านคำถามต่อไป

- 3.3.3 ผู้ตอบจะมีหน้าที่ตอบเท่านั้นจะเป็นผู้ให้คำอธิบายหรือถามไม่ได้
- 3.3.4 ผู้ตอบจะต้องตอบทุกคำถามนอกจากเห็นว่านอกประเด็น
- 3.3.5 ผู้ตอบมีสิทธิที่จะขอให้ผู้ถาม ถามใหม่เมื่อตนไม่เข้าใจคำถาม
- 3.3.6 ผู้ตอบจะตอบคำถามอย่างสั้นและได้ใจความ มิใช่ตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น
- 3.3.7 ผู้ตอบมีสิทธิที่จะตอบคำถามเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะถาม
- 3.3.8 ผู้ตอบจะตอบปัญหาเฉพาะของตนเองเท่านั้น จะตอบแทนฝ่ายเดียวกันไม่ได้ และจะปรึกษาหารือกันไม่ได้
- 3.3.9 ผู้พูดเท่านั้นที่เป็นผู้ตอบคำถามทันทีที่พูดจบ

4. ส่วนประกอบของการโต้วาทิ

การโต้วาทิที่จะได้ผลสมบูรณ์นั้น ย่อมประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้ คือ
 ๑. ผู้โต้วาทิ และ ๒. ขบวนการโต้วาทิ

4.1 **ผู้โต้วาทิ (Proposition)** คือ การเสนอความเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องเดียวกัน ผู้โต้วาทิในการโต้วาทิย่อมมีความสำคัญมาก เพราะถ้าตั้งผู้โต้วาทิที่ไม่มีความหมายแล้ว การโต้วาทิจะเป็นไปอย่างจืดชืด และผลของการโต้วาทิจะไร้ความหมาย ดังนั้นผู้โต้วาทิที่ตั้งขึ้นจึงควรเป็นผู้โต้วาทิที่มีความหมาย มีประโยชน์ และเป็นข้อเสนอที่ฝ่ายค้านสามารถจะค้านได้ด้วยเหตุผล

การที่จะได้ผู้โต้วาทิที่มีประโยชน์ดังกล่าวนี้ จำต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการเสนอหรือตั้งผู้โต้วาทิซึ่งพอจะรวบรวมและสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ผู้โต้วาทิที่จะเสนอนั้นควรจะเป็นผู้โต้วาทิที่มีประโยชน์ให้ความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญาผู้ฟัง

4.1.2 ควรจะเป็นเรื่องที่สังคมส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เช่น “ประเทศไทยควรจะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรหรือไม่” หรือ “รัฐบาลควรที่จะเพิ่มเงินเดือนให้แก่ข้าราชการหรือไม่” ฯลฯ

4.1.3 ผู้โต้วาทินั้น ควรจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือเกี่ยวกับคุณค่า (เช่นคุณค่าทางวรรณกรรม) หรือเกี่ยวกับหลักวิชาการต่าง ๆ (เช่น การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ฯลฯ) ยกตัวอย่าง เช่น “วัฒนธรรมไทย ดีกว่า วัฒนธรรมอเมริกัน” (เกี่ยวกับคุณค่า) หรือ “กฎอัยการศึกเป็นผลดีต่อประเทศไทยมากกว่าผลเสีย” หรือ “เรียนต่ออาชีวะดีกว่าเรียนต่อมหาวิทยาลัย” เป็นต้น

4.1.4 ผู้โต้วาทิที่ตั้งขึ้น ควรจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงและไม่เป็นภัยต่อสังคม

4.2 ผู้ไต่สวนที่ ผู้ที่ทำการไต่สวนที่ทั้งสองฝ่ายประกอบด้วย

4.2.1 ผู้ดำเนินการไต่สวนที่ ในการไต่สวนที่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการไต่สวนที่จะเป็นผู้กล่าวนำ และพูดแนะนำผู้ไต่ทั้งสองฝ่ายว่าเป็นใคร มีความรู้ความสามารถทางด้านไต่ต่อผู้ฟัง นอกจากนี้ก็จะชี้แจงถึงยุติคดีที่จะไต่กัน

4.2.2 หัวหน้าฝ่ายเสนอ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายเสนอ จะต้องเป็นผู้พูดขึ้นก่อน เพราะถือว่าผู้ออกความเห็นจะต้องเป็นผู้เสนอยุติคดี

4.2.3 หัวหน้าฝ่ายค้าน หัวหน้าฝ่ายค้านจะเป็นผู้พูดต่อจากหัวหน้าฝ่ายเสนอ การพูดนั้นจะเป็นการโต้แย้งโดยใช้ระยะเวลาเท่ากันกับหัวหน้าฝ่ายเสนอ

4.2.4 ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ จำนวนผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอจะมีกี่คน ย่อมขึ้นอยู่กับชนิดของการไต่สวนที่ โดยปกติแล้วมักจะมี 3 คน ตามวิธีการไต่สวนที่ Oregon I

4.2.5 ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน จะมีจำนวนเท่ากับผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ

4.3 ขบวนการไต่สวนที่ ขบวนการไต่สวนที่นั้นเริ่มด้วยการแบ่งผู้ไต่สวนที่ออกเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน เมื่อผู้ดำเนินการไต่สวนที่กล่าวแนะนำผู้ไต่สวนที่ทั้งสองฝ่ายแก่ผู้ฟังแล้ว จะเชิญผู้ไต่สวนที่ขึ้นพูดทีละคนตามลำดับ และยังคงต้องเป็นผู้คอยรักษาเวลา คือก่อนจะหมดเวลา ผู้ดำเนินการไต่สวนที่จะเตือนให้ผู้ไต่ทราบก่อน 1 นาที

ในการไต่สวนที่นั้น หัวหน้าฝ่ายเสนอจะเป็นผู้พูดก่อน ผู้พูดต่อมาก็คือหัวหน้าฝ่ายค้าน หลังจากนั้นก็จะเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ และผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน

ผู้ไต่สวนที่แต่ละคนทั้งสองฝ่ายควรจะยึดหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการไต่สวนที่ ดังต่อไปนี้:

ฝ่ายเสนอ

หัวหน้าฝ่ายเสนอ :

- กล่าวทักทายผู้ฟัง
- เสนอยุติคดี
- แปรยุติคดีหรือให้คำนิยามหรือความหมาย
- ให้เหตุผลสนับสนุนยุติคดีดังกล่าว
- อธิบายรายละเอียด ข้อปลีกย่อย
- ยกตัวอย่าง อุทาหรณ์ คำกล่าว ฯลฯ
- ประกอบการสนับสนุน
- เน้นสรุปประเด็นสำคัญ

ฝ่ายค้าน

หัวหน้าฝ่ายค้าน :

- กล่าวทักทายผู้ฟัง
- พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในการให้เหตุผลของฝ่ายเสนอ
- โต้แย้งเป็นประเด็นโดยยกเหตุผลประกอบ
- ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงเพื่อหักล้างให้เห็นว่าไม่เป็นไปตามยุติคดี
- เสนอแนะความดีของฝ่ายตน
- เน้นสรุปประเด็นสำคัญ

ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ :

- กล่าวทักทายผู้ฟัง
- อธิบายสนับสนุนหัวหน้าฝ่ายเสนอ
- อธิบายข้อเสนอด้วยการหาเหตุผลเพิ่มเติม
- แอ้งค์ได้เป็นประเด็น ๆ
- เน้นสรุปประเด็นสำคัญ

ฯลฯ

ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน :

- กล่าวทักทายผู้ฟัง
- หาเหตุผล ข้อเท็จจริงสนับสนุนหัวหน้าฝ่ายค้าน
- พุดโต้แย้งข้อเสนอมของผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ
- นำสถิติ, คำคม, ข้อเท็จจริงมายืนยัน
- เน้นสรุปประเด็นสำคัญ

ฯลฯ

เมื่อหมดเวลาการโต้วาทิ ผู้ดำเนินการโต้วาทิจะให้หัวหน้าฝ่ายค้านเป็นผู้สรุปก่อน เพราะฝ่ายค้านเป็นผู้มีโอกาสโต้แย้งก่อน จึงเป็นผู้กล่าวสรุปก่อน จากนั้น หัวหน้าฝ่ายเสนอจะเป็นผู้สรุปสุดท้าย เพื่อว่าจะได้มีโอกาสที่จะแก้เหตุผลของฝ่ายค้านได้อย่างเต็มที่

ผู้ดำเนินการโต้วาทิจะเป็นผู้ตัดสินการโต้วาทิโดยถือเอาคะแนนของกรรมการ (ซึ่งมีจำนวนเป็นจำนวนคี่) เป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการ ผู้ดำเนินการโต้วาทิมักจะตัดสินให้การโต้วาทิเสมอกัน หรือบางครั้งก็ถือเอาเสียงปรบมือเป็นสำคัญ

5. หลักการพิจารณาตัดสินการโต้วาทิ

การพิจารณาตัดสินให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ชนะการโต้วาทินั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้วิจารณญาณ และหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

5.1 ฝ่ายที่ให้เหตุผลข้อเท็จจริงดีกว่า เป็นฝ่ายชนะ

5.2 ฝ่ายเสนอจะชนะเมื่อเสนอและให้เหตุผลเป็นที่เชื่อถือได้

5.3 ฝ่ายค้านจะชนะเมื่อพิสูจน์ และหักล้างได้ว่า เหตุผลของฝ่ายเสนอเชื่อไม่ได้

5.4 การพิจารณาตัดสินควรกระทำไปตามเหตุผล และข้อเท็จจริงที่ปรากฏเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงความจริงประการใด

5.5 การตัดสินที่ดี จะต้องไม่คำนึงถึงเสียงปรบมือของผู้ฟังที่แสดงถึงความพอใจในผู้โต้วาทิของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่กำลังโต้กันอยู่

6. หน้าที่ของผู้ได้วาที

ผู้ได้วาทีแต่ละคนซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของการได้วาทีควรจะตระหนักถึงหน้าที่ของตน เพราะถ้าผู้ใดผู้หนึ่งละเลยในหน้าที่ของตน ก็จะทำให้การได้วาทีนั้นไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร หน้าที่ของผู้ได้วาทีที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

6.1 ผู้ได้วาที จะต้องตระเตรียมหาความรู้ ข้อเท็จจริงไว้ให้พร้อม เพราะผู้ได้วาที จะต้องเป็นผู้ทรงความรู้ และมีความรู้ในญัตติดี

6.2 ผู้ได้วาที จะต้องรู้จักพูดโน้มน้าวใจผู้ฟังให้คล้อยตาม คือมีศิลปะในการพูด และจะต้องเป็นผู้มีเหตุผล

6.3 ผู้ได้วาทีจะต้องรู้ และมีมรรยาทในการพูด นั่นคือ ไม่พูดเสียดสี กระทบกระทั่งผู้อื่น หรือเอาเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นขึ้นมาพูด

6.4 จะต้องรู้จักปรับพิศชอบในวัฒนธรรม และภาษาไทย นั่นคือผู้ได้วาทีควรจะหลีกเลี่ยงการใช้คำพูด และภาษาที่ไม่สุภาพในการได้วาที

6.5 ผู้ได้วาที ควรคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟัง ไม่ควรพูดเล่นการมมากเกินไป ควรพูดให้มีสาระเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง

7. ประโยชน์ของการได้วาที

การได้วาที มีประโยชน์มากทั้งต่อผู้พูด ผู้ฟัง ตลอดจนสังคม ซึ่งอาจจะสรุปได้ดังนี้คือ

7.1 การได้วาที จะฝึกให้ผู้พูดเป็นผู้รอบรู้ในหลักวิชา เพราะก่อนที่ผู้พูดจะทำการได้วาทีนั้น ผู้พูดจะต้องทำการค้นคว้าหาความรู้เพื่อจะได้นำมาพูด ซึ่งรวมทั้งการคิดหาวิธีเสนอ และวิธีโต้แย้งที่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าการได้วาทีได้ผ่านพ้นไปแล้วก็ตาม แต่สิ่งที่ผู้เรียนได้รู้ก็คือ วิธีค้นคว้าหาความรู้ และข้อเท็จจริง

7.2 การได้วาที ช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดพูด และฟังด้วยเหตุผล เนื่องจากการได้วาที เป็นการโต้แย้งด้วยการใช้คำพูดประกอบด้วยเหตุผล ดังนั้น ก่อนที่ผู้พูดจะพูดก็จะต้องคิดให้รอบคอบแล้วจึงพูดด้วยเหตุผล เพื่อจะได้หักล้างข้อเสนอของฝ่ายตรงข้ามได้ และเมื่อฟังฝ่ายตรงข้ามแล้วก็ต้องคิดอย่างสุขุม และใช้ไหวพริบ, ความรู้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

การที่ผู้เรียนรู้จัก คิด พูด และฟัง ด้วยเหตุผลนี้ เป็นที่มาของการเป็นตัวของตัวเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง (self-confidence) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นผู้นำ (leadership) ทั้ง

หมคนี่ เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งมีได้มุ่งเพียงแต่ให้ความรู้เท่านั้น แต่
ยังมุ่งที่จะปั้นผู้เรียนให้เป็น “คน” ที่สมบูรณ์อีกด้วย

7.3 การโต้วาทิ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีพูดจูงใจผู้อื่นให้คล้อยตามความคิดเห็น
ของตน และเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูด ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งในด้านอาชีพ
และสังคมของผู้เรียนต่อไป

7.4 การโต้วาทิ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด อย่าง
มีเหตุผลและถูกต้องโดยไม่กลัวต่อสังคม ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้สิทธิมนุษยชน
ว่าด้วยการใช้สิทธิในการพูด

7.5 การโต้วาทิ ช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนมีมรรยาทดี ทั้งในการพูดและการฟัง และยัง
เป็นการส่งเสริมให้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย คือรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุผล

7.6 การโต้วาทิ มีผลต่อสังคมคือ ช่วยในการตัดสินใจนโยบายหลักการ หรือข้อคิดเห็น
ที่ขัดแย้งกัน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมีหลักการ และเหตุผล

8. การสอนการโต้วาทิในชั้นเรียน

การสอนการโต้วาทิในชั้นเรียน ก็มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับการสอนอภิปราย แต่แตกต่างกัน
ที่ว่าการสอนอภิปรายนั้น เป็นการสอนให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็น และข้อเท็จจริง
อย่างมีเหตุผล แต่การโต้วาทินั้นเป็นการสอนให้นักเรียนโต้แย้งและคัดค้านด้วยการใช้คำพูด
ประกอบด้วยเหตุผล ดังนั้นวิธีการสอนนักเรียนจึงคล้ายคลึงกัน ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสถานการณ์
ในห้องเรียนและเตรียมหัวข้อเรื่องให้พร้อม ก่อนที่จะมีการโต้วาทิ ครูควรจะแนะนำหลักเกณฑ์
ของการโต้วาทิให้นักเรียนทราบเสียก่อน หัวข้อที่ใช้ได้กันก็ควรจะเป็นหัวข้อง่าย ๆ เช่น “อ่าน
หนังสือดีกว่าดูภาพยนตร์” หรือ “ไว้ผมสั้นดีกว่าไว้ผมยาว” หรือ “ใจเย็นดีกว่าใจร้อน” ฯลฯ
เป็นต้น เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์ในการโต้วาทิมากขึ้น จึงเปลี่ยนหัวข้อให้เป็นปัญหาเกี่ยวกับ
สังคม หรือ ที่ต้องใช้การค้นคว้ามากขึ้น

เมื่อครูเลือกได้หัวข้อในการโต้วาทิแล้ว ครูก็ควรที่จะเลือกประเภทของการโต้วาทิที่
จะใช้ ครูควรที่จะเลือกประเภทซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม (คือแบบ Oregon I) ก่อน แล้วจึงฝึก
ประเภทอื่นต่อเมื่อนักเรียนมีความชำนาญมากขึ้น ครั้งแรก ๆ ครูควรจะเป็นผู้ดำเนินการโต้วาทิ
ครั้งต่อไปเมื่อนักเรียนดำเนินการโต้วาทิที่ตนเอง ครูก็จะเป็นผู้แนะนำ และชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง
ของผู้โต้วาทิแต่ละคน

ในการฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการโต้ว่าที่นั้น ครูควรจะให้ นักเรียนได้มีโอกาส
 ตระเตรียมค้นคว้าหาความรู้เพื่อพูด และตัวครูเองจะมุ่งอยู่ที่การเสนอ การหักล้างกันด้วย
 เหตุผล และข้อเท็จจริง ตลอดจนวิธีอ้างเหตุผลตามหลักตรรกวิทยา (Logic) ที่ว่าด้วย Syllogism
 คือ อาศัยข้อเท็จจริงสองข้อ เช่น

ความดีทุกอย่าง ควรแก่การสรรเสริญ
 ความกรุณา เป็น ความดี
 ∴ ความกรุณา จึง ควรแก่การสรรเสริญ

หลักการของ Syllogism คือ

- 1 คือ 2 มนุษย์ ต้อง ตาย
- 3 คือ 1 นายก. เป็น มนุษย์
- 3 คือ 2 ∴ นายก. ต้อง ตาย

แต่บ่อยครั้งที่ผู้โต้ว่าที่ตั้งหลักนี้ผิดไปเป็น

- 1 คือ 2 มนุษย์ เป็น สัตว์โลก
- 3 คือ 2 สุนัข เป็น สัตว์โลก
- ∴ 3 คือ 1 ∴ สุนัข คือ มนุษย์

9. การให้คะแนนในการฝึกของนักเรียน

เพื่อให้การฝึกโต้ว่าที่ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การให้คะแนนเวลาฝึก
 จึงควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- รายบุคคล**
1. การประมวลความรู้ ข้อเท็จจริง และการวิเคราะห์ประเด็น
 2. การใช้หลักฐาน ข้อเท็จจริงอ้างอิง
 3. วิธีการโต้แย้งและความสามารถในการให้เหตุผล
 4. ความสามารถในการพูด
 5. การหักล้างข้อเสนอของฝ่ายตรงข้าม
 6. ทรรศนะที่แสดงออกและมรรยาท

- เป็นหมู่**
1. การวิเคราะห์ปัญหา
 2. การใช้หลักฐาน ข้อเท็จจริงอ้างอิง
 3. การใช้ภาษา และท่วงทีวาจาในการพูด
 4. การโต้แย้ง และระบุงประเด็นข้อโต้แย้ง

ในสังคมประชาธิปไตย การศึกษามีได้มีจุดมุ่งหมายให้เพียงแต่วิชาอย่างเดียว แต่ การศึกษายังมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นมนุษยชนคนหนึ่งที่มีสิทธิเสรีภาพ และรู้จักใช้สิทธิเสรีภาพนั้นอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย การสอนให้นักเรียนรู้จักการ ได้วาทิ จึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นมนุษยชนที่สมบูรณ์คนหนึ่งในสังคม เพราะการ ได้วาทิ มุ่งที่จะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักคิด พุด และฟังอย่างมีเหตุผล รู้จักวิธีการที่จะเสนอ ความคิดเห็นให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยปราศจากความกลัว ตลอดจนให้รู้จักโต้แย้ง คัดค้าน กันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง

แบบฝึกหัดบทที่ 18

ก. จงเตรียมการโต้วาที โดยให้มีฝ่ายเสนอและฝ่ายค้านฝ่ายละ 3 คน (ตามแบบ Oregon I) โดยจัดให้นักศึกษาชาย เป็นฝ่ายเสนอ และนักศึกษาหญิงเป็นฝ่ายคัดค้าน หรือให้นักศึกษาหญิง เป็นฝ่ายเสนอ และนักศึกษาชายเป็นฝ่ายค้านในญัตติต่อไปนี้ ญัตติใด ญัตติหนึ่ง

1. “มีความรู้ดีกว่ามีความสุข”
2. “หญิงมีอายุยืนกว่าชาย”
3. “เรียนวิทยาศาสตร์ดีกว่าคณิตศาสตร์”
4. “เรียนภูมิศาสตร์ดีกว่าประวัติศาสตร์”
5. “อยู่ในกรุงดีกว่าชนบท”
6. “มีเกียรติดีกว่ามีเงิน”
7. “ทำการค้าดีกว่าทำราชการ”
8. “ชายมีความสามารถกว่าหญิง”

ข. จงเตรียมวิจารณ์การโต้วาทีที่ท่านได้ฟัง โดยใช้หลักการวิจารณ์ในบทที่ 18

(ตัวอย่างการโต้วาที)

การโต้วาที

ญัตติ

ประสพการณ์สำคัญกว่าการศึกษา

ชุมนุมปาฐกถา และโต้วาที สโมสรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จัดขึ้น ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพุธที่ 4 ตุลาคม 2510

องค์ประธาน

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกพงศ์ประพันธ์

หัวหน้าฝ่ายค้าน

ดร.ประเสริฐ ฒ นคร

ดร.อดุล วิเชียรเจริญ

ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ

ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน

ดร. สด แสงวิเชียร

ดร. ศรีปริญญา รามโกมุท

ดร. สายสุรี จุติกุล

ดร. จิตเกษม สืบบุญเรือง

ดร. อรัญ ธรรมโน

ดร. อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา

นายวิลาศ มณีวัต ผู้ดำเนินการโต้วาที

ประธานชุมนุมปาฐกถาและโต้วาทีสโมสร : ขอประธานกราบทูลองค์อธิการบดีมหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์ ท่านเลขาธิการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านศาสตราจารย์ และท่านอาจารย์
ที่ทรงคุณวุฒิที่เคารพ ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายและเพื่อนนักศึกษาที่รัก

ในการจัดโต้วาทีครั้งนี้ เป็นงานชิ้นแรกของ ชุมนุมปาฐกถาและโต้วาทีสโมสรมหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยคำนึงถึงว่า การโต้วาทีในปัจจุบันนี้ เป็นการโต้วาทีที่ควรจะมีสาระ
ทางวิชาการ ในขณะที่ประเทศชาติกำลังพัฒนาประเทศ ดังนั้น ชุมนุมปาฐกถาและโต้วาที
สโมสรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้เลือกญัตติที่มีคุณค่าทางวิชาการ เพื่อให้นักศึกษา
ท่านผู้มีเกียรติ และประชาชนทั่วไปได้รับความรู้ทางวิชาการอย่างแท้จริง ในญัตติ “ประสพการณ์
สำคัญกว่าการศึกษา” ซึ่งทางชุมนุมได้กราบเรียนเชิญ ท่านศาสตราจารย์ ท่านอาจารย์ผู้ทรง
คุณวุฒิ จากสถาบันต่าง ๆ มาร่วมให้ความรู้ความเข้าใจที่ดีแก่นักศึกษา อนึ่งในการจัดงานครั้งนี้

ทางชุมชนต้องขอกราบขอบพระทัย องค์อธิการบดีที่ได้ทรงเมตตาให้กำลังใจแก่ทางชุมชนมาตั้งแต่เริ่มแรก จนกระทั่งงานได้ลุล่วงไปจนถึงบัดนี้ และทางชุมชนขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ท่านศาสตราจารย์ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่ได้ช่วยให้งานการได้วาทครั้งนี้ได้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นายวิลาศ มณีวัต : องค์อธิการบดี ท่านอาจารย์ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ

การได้วาทวันนี้ รู้สึกว่าถ้าเป็นภาพยนตร์ก็เป็นภาพยนตร์ที่มีดาราคับคั่งเป็นประวัติการณ์ ถ้าจะเป็นมวยก็เป็นมวยชนิดชิงแชมป์โลกทีเดียวทางหัวหน้าฝ่ายเสนอ ผมเห็นจะไม่จำเป็นต้องแนะนำใครรับท่านหัวหน้าฝ่ายเสนอ ดร. ประเสริฐ ฤ นคร (ปรบมือ) ท่านผู้นี้เป็นนักพูดปากกล้ามาจากทุ่งบางเขน (ฮา) Style เยือกเย็นเหมือนลมที่โชยมาจากทุ่ง (ฮา) แต่ทุกครั้งที่ ดร. ประเสริฐเสนอเท่าที่เห็นมาแล้วฝ่ายค้านรู้สึกว่า ลมที่มันเฉือนเข้าไปในหัวใจ (ฮา) เพราะฉะนั้นวันนี้ก็รู้สึกว่าฝ่ายค้านจะหนักใจมากกว่าจะแก้ไขได้แต่ละเปลาะ สำหรับท่านผู้สนับสนุน ฝ่ายเสนอ ดร. สุต แสงวิเชียร (ปรบมือ) ท่านผู้นี้มาจากมหาวิทยาลัยแพทย์ เวลาที่ข้ามฟากที่ศิริราช นักเรียนแพทย์ก็มักจะชี้ให้ผมดูที่โดมธรรมศาสตร์ ว่าธรรมศาสตร์สวยเพราะมีโดม (ปรบมือ) แต่ว่าศิริราชสวยเพราะมี ดร. สุต (ฮา) ผู้สนับสนุนท่านต่อไป ดร. สายสุรีย์ จตุกุล (ปรบมือ) ท่านจะรู้สึกว่าท่านที่อยู่ข้างหน้าออกจะโชคดีกว่าที่อยู่หลังนะฮะ โดยเฉพาะเมื่อผมแนะนำ ดร. สายสุรีย์ ท่านผู้นี้มาจากครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ สำนวนได้วาทของท่าน ทางจุฬาพูดกันว่า “ใครฟังย่อมหูลงถ้ามึงฟังนา” (ฮา, ปรบมือ) ท่านสุดท้าย ดร. อรัญ ธรรมโน (ปรบมือ) ท่านผู้นี้ทางกระทรวงคลัง บอกว่าเป็นมวยบุกคลัง (ฮา) เพราะฉะนั้น วันนี้รู้สึกว่า จะบุกหนักหน่อยนะฮะ

ทางฝ่ายค้าน นำขบวนโดย ดร. อุดล วิเชียรเจริญ (ฮา, ปรบมือ) สำหรับท่านผู้นี้ผมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแนะนำใด ๆ แต่ขอกระซิบว่า งานอดิเรกของท่านคือว่าชอบเลี้ยงนก (ฮา) สำหรับตัวท่านเองนั้น ก็เป็นนกชั้นพญาครุฑทีเดียว (ฮา) ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน ดร. ศรีปริญญา รวมโกมุท (ปรบมือ) เมื่อตะกี้ทางประตูนั้นมีนักศึกษาถามกระซิบถามกันว่า “เอ ดร. ศรีปริญญา นี่คงสวยพิลึกนะ” (ฮา) ความจริงก็สวยจริง ๆ ครับ และเวลาพูดสวยยิ่งกว่านี้อีกครับ ถัดไปจาก ดร. ศรีปริญญา ก็มีผู้สนับสนุนอีกท่านหนึ่ง เพิ่งจะมาจากริมฝั่งแม่น้ำ “แซนด์” ดร. จิตเกษม สีนุญเรือง ครับ (ปรบมือ) ท่านผู้นี้เป็นนักพูดมาตั้งแต่สมัยเป็นนิสิตหญิงอยู่ที่จุฬาฯ และต่อจากนั้นก็ไปเป็นนักพูดอยู่ที่ปารีส วันนี้ก็จะได้มาแสดงฝีปากให้พวกเราทราบว่าเขาเรียกกันว่า นักพูดรุ่นลายครามนั้นเป็นอย่างไร ท่านสุดท้ายกรุณาอย่าอ่านว่า ดร. อา-จอง นะครับ

หมายเหตุ: (ฮา หมายความว่าคนฟังหัวเราะชอบใจ)

(ฮา) ดร. อัจจง ชุมสาย คว้า (ปรบมือ) ท่านผู้นี้ก็คือนักพูดฝีปากขนาดตะไกรทีเดียว แล้วก็เคยเผยแพร่ศาสนาจนบินมาแล้ว เพราะฉะนั้นก็เลยให้จับคู่อยู่กับพญาครุฑ เหมาะ (ฮา) ต่อไปนี่ก็จะได้รับการได้วาทะที่ครั้งสำคัญนะครับ ขอขอบคุณครับ (ปรบมือ) ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายเสนอพูด 10 นาที ครับ

ดร. ประเสริฐ ณ นคร : ท่านประธาน และท่านผู้ที่มีเกียรติทั้งหลาย

ท่านประธานก็ได้กล่าวแล้วว่าวันนี้มี Doctor พูดถึง 8 คน และก็มีคนดูมากพอสมควร ทั้งนี้ ก็เพราะคงเข้าใจว่า ดร. จะพูดดี แต่ความจริงแล้วน่ากลัวจะน่าเบื่อหน่าย เพราะเหตุว่า ดร. นี้ก็เป็นพวกนักศึกษา แต่ถ้าหากว่าบังเอิญเราชอบ ดร. เหล่านี้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ คือเก่งในการพูดแล้วละก็ ท่านก็อาจจะกลับไปโดยไม่คิดหวังก็เป็นได้ ที่นี้ผมมานึกอยู่เหมือนกันว่าที่ผมขึ้นมานึกพูดนี่นะ เพราะว่าผมเป็น ดร. หรือว่าผมเป็นผู้ที่มีประสบการณ์กันแน่ คือมองดูก็ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร? ทั้งนี้ ก็เพราะเหตุว่า ตามญาติที่พูดว่า “ประสบการณ์สำคัญกว่าการศึกษา” นี่มันดูก็เหมือน ๆ กันแหละ ประสบการณ์กับการศึกษานี้ การศึกษาผมก็ว่าดี แต่ดีนั้นก็ถือว่า เป็นที่รวบรวมของประสบการณ์ทั้งหลายนะฮะ เพราะฉะนั้น การศึกษาที่เป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง ประสบการณ์ซึ่งเป็นส่วนใหญ่กว่าจึงต้องดีกว่า มันเป็นอย่างนี้ละครับผมว่า ประสบการณ์สำคัญกว่าการศึกษาอย่างแน่นอน ถ้าเราจะดูถึงความชำนาญ ผมก็พูดถึงตัวเองนะฮะเมื่อจะไปร้องส่งทางวิทยุ ที่แรกเขาก็สั้น แล้วก็ทำให้เสียงพลอยสั้นไปด้วย ถ้าหากว่าร้องเพลงสากลมันก็ดีหรือก คราวนี้ไปร้องเพลงไทยเข้า ขาสั่นด้วยเสียงสั้นด้วย มันก็เลยไม่เข้าท่า แต่ถ้าหากว่าเรามีประสบการณ์ออกไปร้องบ่อย ๆ เข้า เสียงมันก็ไม่สั้น แต่ถึงกระนั้นเมื่อมาออก T.V. เข้า ปากก็สั้นไปอีกตามเคย ทั้ง ๆ ที่ในห้องไม่มีคนชกก็คนเลย ทั้งนี้ ก็เพราะเหตุว่าเขาขาดประสบการณ์ ถ้าหากว่าเรามีประสบการณ์ดีขึ้นแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็หมดไป อย่างเวลาเราฝึกหัดสอนใหม่ ๆ นะครับ ครูบางคนเตรียมการสอน 2 ชม. ไปพูดได้ 30 นาทีก็หมดเวลา คือหมายความว่าหมดเรื่องที่จะพูดเสียแล้ว อย่างนี้ครับ เพราะว่าขาดประสบการณ์ ต่อไปข้างหน้ามัน เตรียม 5 นาที พูดไปได้ 8 ชม. ไม่รู้จักจบ อย่างนี้ก็มี นี่เป็นเรื่องของประสบการณ์ เป็นเรื่องที่จะช่วยให้ทำงานอะไรได้สะดวกขึ้น ถ้าต้องการให้พูดไปถึงวิชาการบ้างเพราะฉะนั้นไหน ๆ ก็ได้พูดแล้วว่า วันนี้ได้เสนอเรื่องเกี่ยวกับวิชาการขึ้นมาแล้ว ก็เอามันเสีย atomic bomb โน่นเลย ให้มันเป็นเรื่องวิชาการ Sir Ebbington ที่เป็นนักฟิสิกส์ยิ่งใหญ่ได้กล่าวว่า ไม่มีทางที่จะนำเอากำลังงานของปรมาณูมาใช้ได้เลย ทั้งนี้เพราะเหตุว่าสิ่งที่เรานำเข้าไป กำลังที่ใช้เข้าไปนั้นจะตรงมากกว่ากำลังที่กลับคืนมา เหมือนอย่างเรา

โยนลูกฟุตบอลขึ้นไปสูง 5 ฟุต พอตกลงมาแล้วที่จะกระเด็นขึ้นไปก็ได้เพียง 3 ฟุตเท่านั้น แล้วก็กระเด็น แล้วอีกทีเหลือฟุตเดียว เพราะฉะนั้น ก็ไม่มีทางเลยที่ว่าจะเอากำลังงานเพียงเล็กน้อยไปทำให้เกิดพลังงานใหญ่ขึ้นได้ เนื่องจากเหตุนี้เอง Professor โอเพนไฮม์เมอร์ ที่เป็นคนทำปรมาณูลูกแรก ก็ได้พินกับพวกเพื่อนๆ ว่า ลูกระเบิดปรมาณูที่แกคิดนี้แหละ แกพินได้ว่าจะไม่ระเบิด ถ้าระเบิดแกยอมเสียเงินให้ 10 เหรียญ แต่ว่าลูกระเบิดของนายโอเพนไฮม์เมอร์ก็ระเบิด นี่แหละการที่ขาดประสบการณ์ก็ทำให้ไม่มีความแน่ใจ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็รู้อยู่แล้วว่ามันควรจะระเบิดได้ แต่เมื่อขาดประสบการณ์ก็ไม่มี ความแน่ใจ เลยต้องเสียเงินเปล่า ๆ 10 เหรียญ เรียนวัดเข้าไปหน่อยเท่านั้นเอง แต่การศึกษานั้นก็เป็นแต่เพียงประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้มาแล้วก็เอามารวมกันเข้า แล้วก็เรียกว่าการศึกษา แต่อันที่จริงก็เป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่งเท่านั้น ถ้าจะยกถึงเรื่องของการแพทย์ เพราะว่าเพื่อน ๆ ข้างนี้ผมเป็นแพทย์ การที่เรียนแพทย์สำเร็จออกมาแล้ว ถ้าหากว่าไม่มีประสบการณ์นะครับ ก็คงจะไม่มีใครยอมที่จะไปให้รักษา เช่นว่า สมมุติว่า ถ้าเราเปิดตำรารู้หมดแล้วว่า ถ้าผ่าลงไปตรงนี้จะมึกล้ามเนื้ออย่างนั้นอย่างนี้ เรียนอยู่ถึง 15 ปี แต่ไม่เคยผ่าเลย กระผมเห็นจะไม่ยอมให้ผ่าเป็นคนแรกแน่ หรือถ้าหากว่า เราเรียนวิชาขับเรือบินนะครับ เรียนมาแล้ว 8 ปี แต่ไม่มีชั่วโมงบินเลย อย่างนี้ผมก็เชื่อว่า ไม่มีใครจะไปขึ้นเรือบินกับแกด้วยเป็นแน่ทีเดียว ก็จะต้องมีประสบการณ์ (ผู้ดำเนินการโต้วาทีบอกว่า “เหลือเวลาอีกหนึ่งนาทีครับ”) ที่นี้ผมก็มานึกถึงสุภาษิตต่าง ๆ ว่า มันมีอะไรบ้างครับ ที่เราพูดถึงประสบการณ์ ที่ผมนึกได้ก็มีว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ” นี้ก็แสดงให้เห็นประสบการณ์นั้น เป็นเรื่องสำคัญมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ผมจะพูดนี้ ก็เพียงแต่ยกแล้วก็คิดเอาเองก็แล้วกัน เขาบอกว่า “วัวเคียวฆ่าเคียว” อย่างนี้ ก็เป็นประสบการณ์อย่างหนึ่ง หรือ “ไก่แก่แม่ไก่ลาอ่อน” นี้ก็เป็นเรื่องของประสบการณ์ ถ้าผมพูดต่อไปจะเลยเวลา เพราะฉะนั้น ผมจะให้โอกาสฝ่ายค้านได้มาพูดบ้าง ขอขอบคุณ (ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค้านครับ

ดร.อดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านผู้ฟังที่มีเกียรติทั้งหลาย

ผมได้ฟังยุติติและเหตุผลที่หัวหน้าฝ่ายเสนอเสนอมาผมรู้สึกว่ามัน่าฟัง และก็ประทับใจอย่างยิ่ง ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ใช่เพราะสิ่งอื่น แต่เพราะเหตุว่า ท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เป็นคนที่มีคารมดี แต่ถ้าเราลองวิเคราะห์คำพูดที่ท่านว่ามา ในประเด็นสำคัญในยุติติ ผมเห็นว่า ยุติติที่เสนอมาว่า “ประสบการณ์สำคัญกว่าการศึกษา” นั้น ฟังไม่ได้ ก่อนอื่นขอวิเคราะห์ก่อนว่า

ประสบการณ์คืออะไร ผมคิดว่าบรรดานักปรัชญาในสำนัก “สกูล ล็อค” (ฮา) คือเอา Problem analysis ซึ่งพวกท่านทั้งหลาย ที่ได้เคยศึกษาอยู่ในปี 2,3,4 อาจจะเคยเรียนมาแล้วก็ได้

ประสบการณ์นั้นคืออะไร? ประสบการณ์นั้น คือขบวนการซึ่งเราได้รับทราบปรากฏการณ์ภายนอก โดยที่ได้ประสบพบเห็นด้วยตัวเอง การศึกษาคืออะไร? การศึกษาคือขบวนการซึ่งเราได้รับทราบปรากฏการณ์ภายนอกโดยวิธีการ อันมีระเบียบแบบแผนที่กำหนดแน่ รวมตลอดจนกระทั่งถึงเป็นวิธีการศึกษาที่เราเรียกว่า Scientific Method และในกรณีที่เรามักจะเข้าใจกันทั่ว ๆ ไปในสถาบันการศึกษาเราก็เข้าใจว่าในขบวนการศึกษานี้ รวมความถึงการที่มีการศึกษาโดยมีวิธีการศึกษา มีหลักสูตรการศึกษา และมีผู้สอนทั้งหมดเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดแน่นอน ขอให้มาพิจารณาอีกต่อไปว่า function ของการศึกษาและประสบการณ์คืออะไร? อันนี้ต้องขอเรียกในภาษาไทยตามคำศัพท์ซึ่งเสด็จในกรมได้ประทานไว้ เราเรียกว่า “การหน้าที่” การหน้าที่คืออะไร? ของประสบการณ์และการศึกษา เรากล่าวได้ว่าในแง่ของทางสังคมวิทยาประสบการณ์และการศึกษามีการหน้าที่เพื่อรับใช้มนุษย์ในการถ่ายทอดสิ่งซึ่งเราเรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Social หรือ Cultural Hheritance คือเป็นมรดกตกทอดไปทางสังคม นั้นกล่าวรวมความถึงการถ่ายทอด Technology การถ่ายทอดในด้านความรู้ต่าง ๆ และวัฒนธรรมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพึงถ่ายทอดได้โดยทางสังคม ไม่ใช่ถ่ายทอดได้โดยทางกรรมพันธุ์ เมื่อพิจารณาดังกล่าว เราก็มาพิจารณาต่อไปได้ง่ายว่า ข้อเสนอที่เสนอมานั้นเป็นอย่างไร คุณจะเห็นด้วยกับผม 100% ว่าแน่นอน 100% ถ้ามีร้อยละ ก็คงจะกว่าร้อยได้ แต่มีกัน 100% ก็เห็นด้วย 100% ว่าข้อเสนอที่นั่นล้ำสมัย สังคมในสมัยโบราณนั้น เป็นสังคมซึ่งครัวเรือนเป็นหน่วยผลิตสิ่งต่าง ๆ และเรากล่าวได้ว่าครัวเรือนนั้น ในขณะที่เดียวกันก็เป็นตลาด ครอบครัวแต่ละครอบครัวผลิตของอะไรออกมา สมาชิกในครอบครัวก็เป็นผู้บริโภค น้อยที่สุดที่จะมีการออกไปจำหน่าย แลกเปลี่ยนกับครอบครัวอื่น เมื่อเป็นเช่นนี้การทำกันในบ้านก็เป็นการงานที่ทำกันง่าย ๆ ใช้แรง อย่างดีที่สุดก็ใช้ฝีมือ ซึ่งอาศัยอะไร? อาศัยแต่เพียงว่าประสบการณ์มานั่งทำกันนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วก็เรียนไปในตัว ขณะที่นั่งทำไปก็รู้ไปเท่านั้นเอง ไม่จำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ ในสังคมโบราณจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนกันอย่างที่เราระทำกันในเวลานี้ ไม่มีสถาบันการศึกษาชั้นสูงอย่างมหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ ซึ่งคุณกำลังศึกษาอยู่หรือผู้ซึ่งศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือ ร.ร.อื่น เมื่อเป็น
เช่นนี้ เราลองมาดูถึงว่าในปัจจุบันเป็นอย่างไร? ในปัจจุบันนี้ระบบเศรษฐกิจ เป็นระบบที่
เรียกกันได้ว่า เศรษฐกิจขนาดใหญ่ หน่วยผลิตไม่ใช่ครอบครัวแล้ว มันมีตลาดต่างหาก
โรงงานใหญ่ ๆ ผลิตอะไรต่ออะไรออกมา เราแต่ละคนก็ไม่ใช่ฐานะที่เป็นผู้ผลิตเอกเทศ เข้า
ไปทำงานในสายงานซึ่งทำงานเฉพาะด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องรู้งานอย่างดี
มีความรู้ และการที่จะมีความรู้ก็ต้องศึกษาการแบ่งงานรวมตลอด จนกระทั่งในแง่ของการ
บริการอย่างอื่น ก็มีวิชาชีพเกิดขึ้นมีหมอความ มีหมอยา มีอะไรต่ออะไรอีกหลายอย่าง ซึ่ง
ต้องศึกษาจึงจะไปทำได้ ดร.ประเสริฐ บอกว่า ถ้าเรียนแพทย์มาแล้วและไม่มีประสบการณ์
ใครเขาจะไปหา ผมพูดกลับตรงกันข้ามว่า ถ้าไม่ได้เรียนแพทย์มาเลย อาศัยแต่เพียงประสบการณ์
ใครเขาจะไปหา (ฮา, ปรบมือ) ความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นที่จะต้องได้ ส่วนประสบการณ์
นั้นตามมาทีหลัง แล้วจะมาอ้างได้อย่างไรว่าประสบการณ์สำคัญกว่า คนจะออกไปว่าความนะ
คุณออกไปนั่งตามตึนโรงตึนศาลเขียนคำร้อง แล้วก็บอกจะรับว่าความใครเขาจะไปหาใส่แห่ง
(ฮา) จะต้องเรียนให้ได้นิติศาสตร์บัณฑิตแล้วก็ไปเรียนเนว (เนติบัณฑิต) ออกไปแล้วก็ ความ
ชำนาญ ประสบการณ์ตามมาทีหลัง ผมถามคุณได้ คุณต้องเห็นกับผม และด้วยเหตุประเด็น
นี้ ผมเชื่อว่าคุณต้อง vote ให้ผมชนะ ถ้าคุณเป็นผู้ออกเสียง (ฮา, ปรบมือ) คุณมามหาวิทยาลัย
ทำไม? มาหาประสบการณ์รี? เปล่า มาศึกษา (ฮา) ทำไมคุณไม่ไปนั่งหาประสบการณ์
ตามตึนโรงตึนศาล เขียนคำร้องอะไรเหล่านั้นล่ะ มหาวิทยาลัยแพทย์นี่นะ เป็นที่ซึ่งเขาเอาไว้
ทำไม? คุณหมอสุดบอกได้ทันที บอกเป็นสถานที่สำหรับศึกษาครับ (ฮา, ปรบมือ) มหาวิทยาลัย
เกษตรตั้งไว้ทำไม? เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงครับ ถ้าผมให้คุณไปหา คุณจะไปหา
หมอยาชั้น 1 หรือชั้น 2 หมอยาชั้น 1 หรือชั้น 2 ทำไม ก.พ.เขาจึงจะต้องตราค่าคุณวุฒิ
ปริญญา ถ้าคุณได้ปริญญาเขาให้เท่านั้นเท่านี้ ถ้าหากมีประสบการณ์ไปฝึกงานหรืออีก 10 บาท
เท่านั้นเอง (ฮา) แล้วใครจะอ้างได้ว่าประสบการณ์สำคัญกว่าการศึกษา ดร.ประเสริฐเป็น
ผู้ซึ่งมีความรู้ในวิชาซึ่งได้ศึกษามา เป็นนักคำนวณ นักสถิติ คณะศิลปศาสตร์ก็เชียว ดร.ประเสริฐ
เป็นอาจารย์สอน เชียวเพราะเหตุว่า ท่านเป็นผู้ที่ได้ศึกษามาจนกระทั่งได้ปริญญาเอก เราจะ
ไม่เชียวท่านถ้าหากท่านไม่มีความรู้ ไม่ได้ปริญญาศึกษามาขนาดนั้น (ฮา, ปรบมือ) ลองไปดู
ตามร้านอาหารเมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี่เอง ผมไปนครปฐมมีเพื่อนไปด้วย มีแจ็กคนหนึ่งแกนั่งอยู่
พอเราทานอาหารเสร็จจางวางอยู่เยอะแยะ แกก็มองแกก็บอกว่า 105 บาท บอกได้ทันทีเลย

เพื่อนของผมซึ่งเป็นชาวต่างประเทศและเป็นนักคำนวณ ก็สงสัยว่าทำไมบวกเร็วนักมันจะเกินราคานะ เราก็นั่งถามราคาแต่ละจานไป เพื่อนของผมคนนั้นใช้เวลาตั้งนานกว่าจะคำนวณเสร็จ แต่ตานั้นบอกได้ทันทีเลยถูกต้องและเราตรวจสอบก็ปรากฏว่า 105 บาทจริง ตานั้นมีความชำนาญมากแต่คณะศิลปศาสตร์จะเชิญตานั้นมาหรือ? ไม่เชิญ ดร.ประเสริฐ (ฮา) เพราะ ดร.ประเสริฐได้ศึกษามีความรู้ ถึงแม้ความชำนาญในการบวกเลข ผมทำพินัน ดร.ประเสริฐสู้เจ๊กคนนั้นไม่ได้ (ฮา) แต่เราจะเอาความชำนาญซึ่งคนนั้นมีมาเทียบกับความรู้ซึ่งได้มาจากการศึกษาอย่าง ดร.ประเสริฐหรือ? ฟ้ากับดินเทียบกันไม่ได้ (ฮา) ดร.ประเสริฐอ้างมาถึงเรื่องการทำปรมณู ผมก็ขออ้างบอกว่า ไอนั้นนะไปอ้างเรื่องประสพการณ์เป็นการอ้างผิดหลักความรู้บางอย่าง เราได้มาโดยต้องอาศัยการศึกษาเท่านั้น ประสพการณ์ไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น เกี่ยวกับการทำปรมณูเป็นต้น ไอน์สไตน์เป็นคนที่ได้นั่งศึกษาและค้นคว้ามาแล้ว บอกว่า $E=mc^2$ (ฮา) พวกนั้นก็เอาสูตร พยายามนั่งถอดพยายามศึกษาดูแล้วก็สามารถจะระเบิดได้ ไม่ใช่ว่าจะมาดูประสพการณ์ ถ้าไม่มีสูตรของไอน์สไตน์ออกมาจะเป็นทางนำในการวิจัยได้อย่างไร ในการศึกษาเรื่องอย่างนั้นไม่ได้ บางเรื่องซึ่ง ดร.สุดเองเป็นผู้เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญ เพราะเหตุว่าได้ศึกษาแต่ว่าจะไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นถ้าอาศัยความชำนาญ กล่าวคือ เรื่องเกี่ยวกับโบราณคดีบางเรื่องซึ่งผ่านพันชีวิต ชีวิตมนุษย์เราในยุคปัจจุบันมานานนม ไม่มีอะไรอยู่ให้เราได้รับรู้เลย ใครจะมีประสพการณ์ได้ในเรื่องอย่างนั้นนอกจากศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ดร.สุดต้องยอมรับความจริงข้อนี้แน่ (ฮา) (วิลาค มณีวัต “เหลืออีก 1 นาทีครับ”) ประสพการณ์สู่การศึกษาไม่ได้แน่ ดร.ประเสริฐอ้างประสพการณ์ของตนเอง ผมก็ขออ้างเหมือนกัน ในสมัยที่เราเลี้ยงปลา ตีนปลาปอมปาดัวกันนั้นนะผลสมไม่ได้ ผมก็พยายามไปขอซื้อ บอกว่าจะขอซื้อเป็นคู่เพื่อจะได้มาผลสม พวกผู้มีประสพการณ์ในเรื่องการผลสมปลาทั้งหลายหัวร่อ บอกว่าเขาเลี้ยงปลามาตั้งหลายสิบปีผลสมไม่ได้ ผมก็ทดลองเอามา พยายามศึกษาดูว่าน้ำเป็นอย่างไร ในต้นน้ำของแม่น้ำบราซิล ปรากฏว่าเป็นน้ำซึ่งมีความกระด้างน้อย มีกรด ผมก็พยายามหาสูตรต่าง ๆ เหล่านั้นมาทดลอง มาทำดูผลที่สุดผลสมปลาปอมปาดัวได้เป็นคนแรก พุดแล้วหาว่าคุย (ฮา ปรบมือ) ไม่ใช่เพราะประสพการณ์แต่เพราะการศึกษา ปลาอีกชนิดหนึ่ง เขาเรียกปลา ภาษาสามัญเรียกว่าปลา “ออสการ์” ผมเองเป็นคนแรกที่ผลสมได้ในเมืองไทย (ฮา, ปรบมือ) นกทางเขนดงผมก็ผลสมได้ เพราะการศึกษาก็ไม่ได้มีประสพการณ์มาก่อนเลย จะบอกได้อย่างไรว่า ประสพการณ์ดีกว่าการศึกษา ญัตติข้อนี้ละฝ่ายเสนอแพ้มายังตั้งแต่ก่อนได้แล้ว (ฮา) เพราะฉะนั้น ผู้จัดการเขาจึงเรียกเอาคนอย่างผม ซึ่งไม่มีกรรมอะไรเลยมาเป็นฝ่ายค้าน (ฮา) เพราะค้านอย่างไรก็ไม่แพ้ (ฮา) ขอบพระคุณ (ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญ ดร.สุต แสงวิเชียรครับ”

ดร.สุต แสงวิเชียร : องค์ประธาน นักศึกษาและท่านผู้มีเกียรติ

ผมรู้สึกว่าเป็นเกียรติเหลือเกินที่จะได้มาพูดวันนี้ ที่จริงเมื่อนักศึกษาไปชวนผมนี่นะ ผมบอกว่าเรื่องนั้นไม่ใช่เรื่องสำหรับมาโต้กันเลย มันเป็นเรื่องที่เรามาอธิบายให้นักศึกษาฟังมากกว่า ภาพหลังที่ได้ฟังทั้งฝ่ายเสนอฝ่ายค้านแล้ว ผมรู้สึกว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นี่แปลก เอาคนที่ไม่ได้เรียนแพทย์แล้วจะมาให้คนไปหา มันจะไปหาอย่างไรได้ มีแต่ตำรวจเท่านั้นที่จะไปหา เพื่อที่จะได้จับนายคนนี้ไป เพราะประกอบโรคศิลป์โดยไม่มีปริญญาบัตร เพราะฉะนั้น ผมแปลกใจที่ว่า ท่านผู้เสนอแนะ พยายามชักจูงนักศึกษาให้ปฏิบัติผิดจากหลักการคือ ประสพการณ์ที่ท่านควรจะต้องอาศัยหลักการ คือว่าหลักการที่ถูกต้อง ที่จะให้คนได้รับการศึกษาเสียก่อน ถึงจะต้องไปประกอบโรคศิลป์ เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่าท่านพูดไปพูดมาก็รู้สึกจะเป็นไปกับการศึกษาอยู่นั่นเอง แล้วท่านอ้างถึงสังคมโบราณ แต่ผมเห็นว่าสังคมโบราณที่เป็นอยู่เวลานี้จนกระทั่งสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนี่นะเป็นเรื่องสำคัญสำหรับพวกเรามาก เพราะว่าถ้าไม่ได้คนโบราณมาแล้ว พวกคุณเหล่านี้จะมานั่งฟังฝ่ายค้านฝ่ายเสนอในที่นี้เป็นไปไม่ได้ และการที่สังคมโบราณ เป็นอยู่ได้นั้นนะ เพราะอาศัยประสพการณ์ ดูนาย ๆ คือว่า ถ้าพวกคุณมีลูกแล้วสอนลูกเสีย คือว่าการศึกษาให้มันกินข้าวให้เป็นนี่นะ มันจะไม่สามารถกินได้อย่างที่เราต้องการเลยละ มันอาจจะเอาช้อนใส่เข้าไปทางจมูก ใส่เข้าไปทางอื่นก็ได้ แต่ว่าเด็กจะต้องหัดอยู่เป็นเวลานานพอสมควร จึงจะรู้จักกินข้าวที่ถูกต้อง ผู้จักใช้ส้อม ใช้ช้อนที่ถูกกิริยามรรยาทนั้นแหละ การศึกษาในครั้งแรกนั้น ไม่สามารถจะทำได้เลยต้องอาศัยประสพการณ์ ๆ เพราะฉะนั้นก็จะเห็นได้ว่าคนที่จะไปต่างประเทศนั้น บางคนอาศัยจากการศึกษาจากหนังสือแล้ว แต่ว่าใช้ส้อมใช้ช้อนไม่ถูก เพราะว่าไม่เคยมีประสพการณ์ก็ได้ เพราะฉะนั้นผมถึงได้รู้สึกว่า ท่านผู้เสนอแนะมุ่งหน้าไปทางด้านการศึกษาจนลืมนึกถึงประสพการณ์ที่สำคัญ ในฐานะที่ผมเป็นแพทย์นี่นะ ผมรู้สึกว่า การประสพการณ์นี่นะ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งนักศึกษาแพทย์ที่เรียนสำเร็จออกไปแล้ว เราจะไมยอมให้ไปปฏิบัติการได้เลยถ้าไม่ผ่านประสพการณ์มีการศึกษา 4 ปีจริง แต่ว่าจะต้องมาเป็น Rotating intern อีกปีหนึ่ง และกว่าจะได้เป็นผู้ชำนาญที่จะทำได้นั้น จะต้องไปเป็น Resident อีก 4 ปี 5 ปี นั่นก็ต้องอาศัยประสพการณ์ที่เขาได้ทำกันเป็นประจำวัน และได้มีการติดต่อกับผู้ชำนาญอื่น ๆ ที่เขาได้อบรมอยู่แล้วเราไม่สามารถจะปล่อยแพทย์ของเราที่สำเร็จออกไปได้โดยไม่มีประสพการณ์พอเพียง แม้แต่นักศึกษาทั้งหลายที่จะไปเป็นทนายความก็ตามเถิด ถึงคุณจะมีการศึกษา

ดีเพียงไรก็ตามที่เถิด แต่คุณไปว่าความไม่ได้ นอกจากจะได้อาศัยไปเรียนจากนายความคนอื่นเขา และแม้แต่การตัดสินใจก็ต้องอาศัยความชำนาญ ประสบการณ์ของผู้พิพากษาที่เป็นมาแล้ว ๆ ให้ถึงพวกคุณนั่นเอง แล้วท่านฝ่ายผู้เสนอได้อ้างถึงผมในการเรียนว่าจับปลัดจับพลูไปเรียนโบราณคดีนั้น ผมอยากจะพูดว่า การเรียนโบราณคดีนั้น ผมไม่ได้เคยเรียนมาเลย เพราะผมเป็นแพทย์ และวิชาที่ผมเรียนนั้นก็คือวิชากายวิภาคศาสตร์ที่เกี่ยวกับร่างกายของผม ของพวกเรานั้นเอง แต่ว่าไม่เคยเรียนโบราณคดีมาก่อน แต่ว่าเพราะเหตุไร ผมถึงได้สามารถไปทำงานทางโบราณคดี ไปสามารถขุดกระดูกออกมาได้ ก็เพราะผมมีประสบการณ์ ผมทำกระดูกอยู่ 25 ปี จับอะไรขึ้น ผมก็รู้สึกว่ามันเป็นอะไร เพราะฉะนั้น ผรุ้งที่เขาพาเห็นเขาก็ต้องยอมรับว่าผมมีประสบการณ์พอ ก็ยอมให้ทำและยอมให้ทำต่อไปจนกระทั่งบัดนี้ จะเรียกว่าผมมีการศึกษาโบราณคดีไม่ได้ เพราะว่าเขาไม่ยอมรับนับถือว่า ผมเป็นนักโบราณคดีโดยการศึกษา แต่เป็นนักโบราณคดีโดยความชำนาญและความสนใจที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นผมถึงได้พูดกันตามส่วนแล้วนะ ผมรู้สึกว่ายืดติของที่เสนอวันนี้ละ ฝ่ายเสนอน่ะชนะมาตั้งแต่ต้นแล้วเพราะอะไร? เพราะผมเองตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยได้วิชาที่สักทีหนึ่ง เพิ่งมาเคยได้วิชาในวันนี้ ถ้าผมเคยมีประสบการณ์แล้ว ผมอาจจะมีการม จนกระทั่งตีเอาหัวหน้าฝ่ายค้านล้มลงลงไปในที่นี้ก็ได้ แต่ผมยังไม่มีประสบการณ์พอผมถึงยังไม่สามารถที่จะได้การกับท่าน และรู้สึกว่าคุณมีประสบการณ์ดีเพียงแต่เสนอชื่อท่านเท่านั้นเอง ท่านนักศึกษาที่ตบมือแรงกว่า เมื่อ ดร.ประเสริฐได้รับการแนะนำด้วยซ้ำ (ฮา, ประบมือ) หลายอย่างนะครับ ประสบการณ์เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าคุณนึกถึงนักค้นคว้าที่มีประสบการณ์อย่างสูงที่ทำไฟฟ้ามาให้เราใช้นะครับ ท่านผู้นั้นได้รับการศึกษาน้อยมาก แต่ว่าท่านสามารถใช้ชีวิตของท่าน อาศัยประสบการณ์และความชำนาญจากการที่ที่ท่านได้เรียนด้วย และหาความชำนาญจากคนอื่น ประสบการณ์จากคนอื่นสามารถจะมี Patent ตั้ง 400 อย่าง ก่อนที่ท่านจะถึงแก่ชีวิต ผมไม่ต้องเอ่ยชื่อใคร ๆ ก็รู้จักว่าท่านได้ไปทำงานกับ “ฟอร์ด” ที่รับท่านไปก็ถือว่าท่านเป็นประสบการณ์ ได้มีประสบการณ์ดี สามารถที่จะช่วยให้โรงงานของ “ฟอร์ด” เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ เพราะฉะนั้นผมในฐานะที่ไม่ค่อยศึกษาเรื่องไต่वाที่ ผมขอจบการไต่वाที่ของผมเท่านี้ ขอขอบคุณมากครับ (ปรบมือ)

วิลาศ มณีวัต : ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน ดร.ศรีปริญญา งามโกมุท (ปรบมือ)

ดร.ศรีปริญญา : องค์อธิการบดี ศาสตราจารย์ ท่านอาจารย์, นักศึกษาที่รักทั้งหลาย

ผมขอสนับสนุนหัวหน้าฝ่ายค้านของผม 100% เลย ท่านได้พยายามที่จะให้คำจำกัดความของคำว่า “การศึกษา” และ “ประสบการณ์” ไว้ ซึ่งผมคิดว่า ผมก็ได้พยายามก่อนที่จะมาได้ว่าในวันนี้ ก็ได้ไปค้นดูว่า คำว่า “ศึกษา” ถ้าจะเอากันแล้วให้หมายความอย่างไร? “ประสบการณ์” หมายความว่าอย่างไร? ผมก็ไปเปิดพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า “ประสบการณ์” ไม่มี ไม่มีครับ ประสบการณ์มีแต่คำว่า “ประสบ” เฉย ๆ แปลว่า พบหรือ เห็น แต่คำว่า “การศึกษา” นั้น ในพจนานุกรมบอกว่าได้แก่การเล่าเรียนฝึกอบรม เมื่อเป็นเช่นนั้น ผมได้เปิดดู Dictionary Webster เพราะคิดว่ามันอาจจะพอแปลเทียบเคียงกันได้ ผมไปเปิดดูคำ “Experience” เขาก็ให้ความหมายไว้แบบนี้ว่า Experience ก็คือ the actual living through an event or events ซึ่งก็เหมือนกันกับที่ในภาษาไทยเราบอกว่า คือการได้พบได้เห็น การได้อยู่ในเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้น สำหรับ “การศึกษา” หรือ “Education” ใน Dictionary เขาบอกไว้ว่า คือ the importance of acquisition of knowledge, skill or discipline of character ถ้าผมอาจจะอ่านภาษาอังกฤษไม่ค่อยชดนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอแปลเป็นภาษาไทยเสียเลย คือหมายถึงการให้และการรับหรือการค้นหาความรู้ความชำนาญนี้เป็นความหมาย เพราะฉะนั้นถ้าคุณเทียบความหมายทั้งสองประการนี้ระหว่าง “ประสบการณ์” กับ “การศึกษา” แล้วผมอยากจะกล้าทำได้เลยว่าใครจะเห็นว่าอะไรดีกว่ากัน การศึกษาต้องดีกว่า การศึกษาต้องดีกว่าแน่ ประสบการณ์ เป็นแต่เพียงการพบการเห็นเท่านั้น แต่การศึกษานั้น ถ้าการพบการเห็นนั้นไม่มีการศึกษาแล้วผมว่าคนเราทุกวันนี้ก็ยังคงวิ่งโง่งง ๆ ไล่จับสัตว์ อยู่ถ้าเหมือนสมัยโลกล้านปี ถ้าไม่มีการศึกษา ถ้าทุกคนสิ่งที่เรารู้ทุกคนต้องอาศัยจากประสบการณ์เท่านั้น ก็อย่างที่ผมว่า อย่าว่าแต่ไฟฟ้าเลยครับ แม้แต่ไฟเทียนก็จะมีใช้เพราะเราจะต้องไปนั่งหาประสบการณ์กัน ต้องไปนั่งเอาไม้สีกัน ถ้าไม่มีการถ่ายทอดความรู้ไม่มีการค้นคว้าหาความรู้ และถ่ายทอดแล้ว ความจริงมันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร? เพราะฉะนั้นชาติบ้านเมืองที่จะเกิดขึ้นทุกวันนี้ จึงได้เน้นหนักเหลือเกินในเรื่องของการศึกษาแล้วอย่างนี้ยังจะว่า “ประสบการณ์” ดีกว่า สำคัญกว่า “การศึกษา” ได้อย่างไร ผมขอย้อนไปถึงเรื่องที่ท่านหัวหน้าฝ่ายเสนอได้พูดไว้ว่า ท่านให้เหตุผลว่าทำไมท่านจึงเห็นว่าประสบการณ์สำคัญกว่าการศึกษา แล้วท่านให้เหตุผลว่าอย่างไรครับว่า การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ เพราะฉะนั้นประสบการณ์ย่อมดีกว่าการศึกษา ผมว่าอย่างนี้เป็นเหตุผลที่ใช้ไม่ได้ เพราะว่าถ้าผมจะบอกว่ามนุษย์นั้นเขาจัดว่าเป็นสัตว์ประเภทหนึ่ง คือหมายความว่าสัตว์นั้นรวมมนุษย์ไว้ด้วย แล้วเราเลยจะสรุปว่าอย่างนั้นสัตว์ก็ดีกว่ามนุษย์ อย่างนี้ใช้ได้หรือครับ (ฮา) ผมว่าอย่างนี้ไม่เป็นเหตุผล ที่นี้ท่าน

พูดอีกว่า ถ้าเพื่อนักบินที่เรียนแต่การบินไม่มีชั่วโมงบิน ท่านจะไม่ขึ้นเครื่องบินด้วย แต่ผมถามว่า ถ้าคนไม่เคยเรียนบินมาเลยนะ แล้วท่านจะขึ้นด้วยไหมล่ะ เครื่องบินเพราะว่าพอขึ้นที่แรกคงไม่มีประสบการณ์อะไรเลย ก็คงโหม่งโลกเสียก่อนแล้ว แล้วท่านหัวหน้าฝ่ายเสนอได้ยกสถิติที่น่าฟัง ผมว่าสถิติของโบราณก็เป็นสิ่งที่น่าฟัง ท่านบอกว่า “ลิปปากว่าไม่เท่าตาเห็น ลิปตาเห็นไม่เท่ามือคลำ” หรืออะไรนั้นของท่านผมไม่ทราบจะให้มันเป็นการประสบการณ์ดีกว่า สำคัญกว่าการศึกษาอย่างไร แต่ถ้าพูดถึงเรื่องของการอ้างสถิติกันแล้ว ลองอ้างพุทธประวัติเป็นอย่างไร ผมได้เคยทราบถึงพุทธประวัติบทที่หนึ่งว่า “สิกขกาโม ภวัง โหติ ผู้ใฝ่ในการศึกษาย่อมเป็นเจริญ” ท่านอยากเป็นผู้เจริญหรือเปล่าครับ ถ้าอยากเป็นใฝ่ใฝ่ในการศึกษา ท่านได้พูดถึงคุณหมอสุดผู้สนับสนุนฝ่ายค้านได้พูดถึงว่า คนที่จะไปนอกไม่รู้จักใช้ส้อมช้อน เพราะฉะนั้นเราก็ฝึกให้รู้จักใช้ส้อมช้อน นั่นไม่ใช่การศึกษาหรือครับ ถ้าเราเห็นว่าการศึกษาไม่สำคัญในการใช้ช้อนส้อมไม่สำคัญ ก็ปล่อยให้ไปเมืองนอกไปหาเอาเองซิ ไปพบเอาเองซิ แต่การที่เราเรียกพวกที่ได้ทุนไปนอกมาฝึกมาหัด มาอบรม ให้รู้จักใช้ช้อนใช้ส้อมก่อนนั้นนะ แสดงว่าเราเห็นว่าการศึกษานั้นสำคัญ สำคัญกว่าประสบการณ์ แล้วท่านก็ได้พูดถึงว่า ทนาย ถ้าเรียนกฎหมายไปแล้ว ถ้าไปว่าความเลยก็ไม่ได้ ต้องไปเรียนกับผู้อื่น ท่านใช้คำว่าไปเรียนกับผู้อื่น ก็ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่าท่านเห็นว่า ต้องไปศึกษาสิครับ แล้วอีกอย่างหนึ่ง ที่ว่าแพทย์ท่านต้องมี internship 1 ปี ถึงจะปล่อยให้ไปเป็นแพทย์ แต่คิดดูซิครับกว่าจะเป็นแพทย์นะ ได้ศึกษามากี่ปีนับตั้งแต่อนุบาลก็ได้ นับตั้งแต่ชั้นประถมก็ได้ ศึกษาส่วนมากเวลานี้ หรือจะนับในมหาวิทยาลัยแพทย์ก็ได้ จะเห็นได้ว่าเวลาที่ใช้ในการอุทิศให้การศึกษา นั้นมาก แต่เวลาอุทิศให้ “ประสบการณ์” นั้นเพียงไม่กี่ปี แล้วอย่างนี้จะว่าประสบการณ์ สำคัญกว่าการศึกษาได้อย่างไร ขอบคุณครับ (ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต: ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอกคนที่สอง ดร.สายสุรี จุติกุล (ปรบมือ)

ดร.สายสุรี จุติกุล: องค์ประธาน ท่านผู้มีเกียรติที่มีประสบการณ์ที่ไม่มีจารึกไว้ในหนังสือเล่มใด หรือในหลักสูตรของวิชาใด ๆ ที่หัวหน้าฝ่ายค้านได้พูดมาบอกว่า วิชาการที่รวมมานั้นที่มาสอนนะคะ แล้วตอนหลังถึงจะมีประสบการณ์เพิ่มเติมทีหลังนั้น ดิฉันอยากจะใคร่ขอเรียนถามว่า วิชาการที่ประกอบขึ้นเป็นวิชาการนั้น ๆ ผู้ที่คิดค้นคว้านั้นไม่ได้คิดค้นคว้า เนื่องจากประสบการณ์เชี่ยวชาญ จะยกตัวอย่าง เช่นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราจะหรือว่าผู้นำทางศาสนาใด ๆ ก็ตาม จะเห็นว่าท่านไม่ได้ใช้คำว่า “ศึกษา” แต่ท่านประสบเหตุการณ์เหล่านั้นด้วยตนเอง แล้วท่านจึงได้มาเขียนขึ้นออกมาเป็นคำสอน แล้วเรามาศึกษาภาย

หลัง แต่ว่ารวมทั้งนักวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ จะยกตัวอย่างเช่น Newton ก็ดี กฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ Relativity ที่นักศึกษาก็ทั้งหลายได้ทราบแล้วนะคะ เป็นส่วนใหญ่ก็เห็นได้ชัดว่าเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของตัวโดยตรง หรืออาร์ทีเมติส ที่ร้อง “ยูเรคา” เมื่อน้ำล้นนั้น ก็สามารที่จะทราบถึงปริมาตรของของซึ่งมีน้ำหนักเท่ากันอย่างนี้ เป็นต้น ก็เนื่องจากประสบการณ์ทั้งสิ้น แล้วการที่หัวหน้าฝ่ายค้านบอกว่า ก.พ.ตีราคาตามคุณวุฒิ ที่เรามีเป็นเงินเดือนนี้ แสดงว่า เห็นว่าการศึกษาคำสำคัญ ดิฉันอยากจะเรียนถามว่า ขณะที่พวกเราเขียนจรรยาบรรณอยู่ในเวลานี้ ในการเลื่อนขั้นนั้น เราเขียนเพราะว่า มีคุณวุฒิ หรือเขียนจากว่ามีประสบการณ์ได้ทำอะไรในหน้าที่การงานบ้าง เพื่อที่จะได้เลื่อนอันดับมาเป็นขั้นเอก ชั้นโท ชั้นพิเศษ หรือว่าจะขึ้น 2 ขั้นก็ตาม ทั้งนี้ก็ต้องเขียนในเรื่องที่เป็นประสบการณ์ทั้งสิ้น เพราะว่าคุณวุฒิเขียนอย่างดีที่สุดก็ไม่เกิน 4 บรรทัด ต่อให้คุณมีปริญญา A.B.C.D. ถึง Z ก็ตาม (ปรบมือ) ทีนี้ ดิฉันอยากจะเสนออย่างหนึ่ง ก็คือ เกี่ยวกับอิทธิพลของประสบการณ์ที่มีต่อบุคคล และดิฉันคิดว่า ก็คงไม่น่าจะใช้คำว่าการศึกษา แซมมวล เทย์เลอร์ คูลาลิช ได้เขียนไว้ว่า ประสบการณ์ของเด็ก ซึ่งยังอยู่ในครรภ์มารดา 9 เดือนนั้นน่า มีคุณค่าในชีวิตและสำคัญยิ่งกว่าเอาเวลา 30 ปี ที่เกิดแล้วมารวมกัน หรือ Freud นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงมาก ก็พูดไว้ บอกว่าระยะเด็กตั้งแต่เกิดจนกระทั่ง 6 ขวบ ก่อนเข้าโรงเรียนนะประสบการณ์เหล่านั้นสำคัญเหลือเกินที่จะ From ชีวิตและบุคลิกภาพของเราในโอกาสต่อไป เพราะฉะนั้นดิฉันจะยกตัวอย่างว่า จะยกตัวอย่างเพียงอันเดียวจะคะ ในเรื่องนี้คือลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งในที่สุดที่เป็นประสบการณ์ของลูกจะคะ มีส่วนอย่างไรบ้าง? ขอยกตัวอย่างว่า สมมุติว่ามีแม่ และแม่พ่อ ซึ่งเอาอกเอาใจลูกมาก รักลูกมากเกินไป เด็กคนนี้เป็นอย่างไรเด็กคนนี้ก็จะมีวินัยเลย ทำอะไรก็ตามใจตัวเองตลอดเวลา ในขณะที่อย่างนี้จะการศึกษาต่อให้เรียนมาถึงขั้นประโยคมัธยม เข้ามหาวิทยาลัยจบปริญญาเอก ก็ไม่มีความหมายเพราะว่าตัวก็ยังคงเป็นคนขาดวินัยอย่างพวกเรานั่งอยู่ในห้องนี้คงทราบดีว่าถ้าเมื่อเราถูกอบรมมาด้วยว่า การที่จะจัดห้องนอนของเราไม่ให้เป็นที่ระเบียบอย่างที่เป็นอยู่ เช่น ผ้าปูที่นอนไม่เคยซักเลย นึกถึงห้องนอนตัวเองจะคะ หมอนไม่เคยซักเลยเหมือนกัน ุงเท้าเราใช้แล้วพอลาฟาดติดหนึบอยู่ข้างฝาเลย (ฮา) อย่างนี้การศึกษาที่โหนสอน หรือสอนแล้วได้ประโยชน์อะไร การศึกษาสอนว่า ควรจะมีความสะอาดจะคะ ปฏิบัติตัวในด้านความสะอาดลองดูซิว่าสะอาดจริง ๆ หรือเปล่า ในเรื่องส่วนตัวของเราเองจะคะ หรือจะยกตัวอย่าง ว่าครูบาอาจารย์ทั้งทางศาสนาสอนเอาไว้ว่า อย่างนี้ท่านดิฉันสามารถพูดได้ว่า ทุกคนในห้องนี้ไม่มีข้อยกเว้น เคยนิเทศคน อันนี้เราทำไปเพราะอะไร

เราทำไปเพราะประสบการณ์เรานะคะ เมื่อทำไปแล้ว ยังเกิดความสุขใจ เวลาเรานินทาแล้ว เรา รู้สึกว่าเราเด่นขึ้นมาได้เหมือนกัน (ฮา, ประบมือ) ยังการวิจัยอีกหลายฉบับในต่างประเทศที่แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ของเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ นั้น มีส่วนและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของการใช้ภาษาของเด็กนะคะ ถ้าเมื่อเด็กคนนั้นได้ท่องเที่ยวไปมาก ๆ ก็จะมีการใช้ภาษามากขึ้น รู้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น อย่างนี้ จะเรียกว่าการศึกษาเฉย ๆ ไม่ได้ เพราะส่วนใหญ่ทั้งทางหัวหน้าฝ่ายด้าน และผู้สนับสนุนฝ่ายด้านมักจะหมายถึงว่า การศึกษานั้นคือการศึกษาก่อนที่อยู่นะคะ การศึกษาที่อยู่นะคะ ไม่ได้หมายถึงการศึกษาที่อยู่ภายนอกโรงเรียนด้วย ที่นี้ดิฉันอยากจะพูดต่อไปว่า การศึกษานะคะ ที่เรียกว่า “Formal Education” จะศึกษาอย่างไร แล้วก็ตาม ก็แล้วแต่ จากหนังสือก็ตามนี้นะ ไม่ได้โอ้อ้อมครอบคลุม และส่งเสริมเรื่องชีวิตของคนหรือมนุษย์ไว้ทั้งหมดบางอย่างต้องประสบเองโดยตรง ดิฉันอยากจะขอยกตัวอย่างเรื่องความรัก เป็นต้น มีความรักที่โหดร้าย ที่เขียนแล้วรู้โดยละเอียด นอกจากที่เราจะต้องประสบด้วยตัวเองเสียก่อน (ฮา, ประบมือ) ดิฉันเรียนจิตวิทยาวัยเด็ก ก็มีความรักเด็กเป็นกำลัง เพราะได้ไปดูว่าเด็กโตอย่างไร ๆ แต่ว่าไม่ได้รักเด็กจริง ๆ และไม่ได้รักลูกคนอื่นจริง ๆ จนกระทั่งมีลูกของตัวเอง (ฮา, ประบมือ) และการที่คุณไปเลือกแฟนนะคะ การที่คุณมีคู่รักเวลานั้นนะ ตำราที่ไหนเขียนไว้บ้างว่าควรที่จะเลือกคู่รักแบบไหน แต่ว่าการที่เราเลือกคู่รักนั้น อยากจะเรียนให้ทราบบ้าง ถ้าจะพูดในแง่จิตวิทยาแล้วนั้นนะ มันเนื่องมาจากประสบการณ์เก่า ๆ ของเราทั้งสิ้น บางคนเห็นแม่เป็นคนวิเศษดีที่สุดในชีวิต เราก็นิยมลักษณะของแม่เรา พอมาเห็นผู้หญิงซึ่งมีอะไรคล้าย ๆ แม่เรา เราก็รักด้วย (ฮา ประบมือ) แต่ในขณะที่เดียวกัน ถ้าเรามีพ่อ ซึ่งเป็นคนขี้เมาหย่าเป่อดเบ่งอยู่ตลอดเวลา เรามาเห็นผู้ชายอย่างนั้นในธรรมชาติหรือจู่ๆ หรือเกษตรๆ ที่ไหนก็ตาม เราก็บอกว่าไอ้ไอ้ใช้ไม่ได้ เราไม่เลือก (ฮา ประบมือ) ประสบการณ์ต่าง ๆ นะคะ ที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้อยู่ในตำรานั้นแหละ คือ ความเป็นคนและความเป็นมนุษย์ของเราและเรารู้สึก enjoy ที่สุด จะยกตัวอย่างเรื่องความอร่อยของอาหาร เคยหิวบ้างไหมคะ (ฮา) แล้วเคยได้รับประทานอาหารอย่างอร่อย ซึ่งบอกว่า ไม่สามารถจะบรรยายได้ไหม เวลาที่เราใช้คำว่า อร่อยจนบอกไม่ถูกหมายความว่า ไม่มีภาษาใด ซึ่งจะแสดงความคิดอย่างนี้ได้ และไม่สามารถจะอธิบายได้ แต่คน ๆ นั้นต้องประสบเอง เหมือนกับคน ๆ นั้น ต้องประสบความรักเอง เป็นต้น (ประบมือ) ความไพเราะของดนตรี ซึ่งท่านได้ฟังไปหยก ๆ นี้แล้ว จะฟังต่อไปอีกวงหนึ่งนี่นะ ความไพเราะของดนตรีนั้น เราจะอธิบายไม่ได้ อ่านตำรานอก แหมเขาบอกว่า เบโทเฟน เขียนไว้อย่างนั้น หรือว่าคน ๆ นี้เขียนไว้อย่างนั้น คุณจะรู้สึกซาบซึ้ง

นอกจากว่า คุณเองจะซาบซึ้งเองในความรู้สึกเหล่านี้แล้วคุณอธิบายไม่ได้ ความงามของธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน ความงามความสวยของเจ้าหล่อนก็เช่นเดียวกัน คุณไม่มีทางที่จะทราบได้จากวรรณคดีไทย ว่าเกี่ยวกับผู้ชายเป็นอุดมคติ ความงามเป็นอุดมคติ ถ้าเผื่อนึกว่าถ้าพระรามดิฉันมีความเห็นรู้สึกว่าจะต้องมีผิวพรรณงดงาม มีความเป็นผู้หญิงนิด ๆ แต่ถ้าในสังคมไทยเราถ้าเห็นผู้ชายที่ทำทางเป็นผู้หญิงนิด ๆ พุดจาทำมือ...(ฮา) รำละครแขนอ่อนดิฉันว่า คุณส่วนใหญ่ ก็คงไม่รัก เพราะว่าเราเองก็คงอยากได้ เห็นแล้ว เห็นผู้ชายที่เป็น man จริง ๆ ร่างกายกำยำล่ำสัน มีความเป็นสุภาพบุรุษ (ฮา ปรบมือ) เพราะฉะนั้น ดิฉันอยากจะขอเน้นว่า ประสบการณ์นั้นย่อมสำคัญกว่าการศึกษา เพราะฉะนั้น การศึกษานั้นเป็นส่วนเดียว ถ้าจะยกตัวอย่างทางหัวหน้าฝ่ายค้า และผู้สนับสนุนฝ่ายค้า พุดมาเมื่อกี้มันนะคะ ดิฉันอยากจะยกว่าประสบการณ์เปรียบเหมือน 100% อะไรทุกอย่างที่เข้ามาอยู่ในตาเรา ผ่านตาเรา ผ่านหูเรา ผ่านปากเรา ผ่านสัมผัสทั้งหมดของเรา และในมโนภาพของเรานั้นคือประสบการณ์ การศึกษาเปรียบเหมือน 50 และยังมีอีก 50 ซึ่งเราชอบแล้ว เราไม่อยากจะบอกใคร (ฮา) แล้ว 50 อันนั้นก็สำคัญ เพราะฉะนั้น เมื่อ 50 บวกกันแล้ว ถึงจะมาเป็น 100 ที่เรียกว่า ประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาอยู่ใน...ภาษาของท่านหัวหน้าฝ่ายค้า ใช้คำว่า “กระบวนการที่เราได้รับทราบ” (ฮา, ปรบมือ) เพราะฉะนั้น การศึกษาต่อให้จะใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์หรืออะไรก็แล้วแต่ ถ้ามันแต่ไปใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ แต่นักวิจัยไม่รับทราบเลย ก็ไม่สามารถจะสร้างขึ้นมาเป็นทฤษฎีได้นะคะ (สัญญาณตั้ง) อันนี้ 1 หรือ 2 คะ (ฮา) (นายวิลาศ มณีวัต : “เหลืออีก 1 นาทีครับ อีก 1 นาทีครับ”) หนึ่งหรือคะ (ฮา) เพราะฉะนั้นดิฉันอยากจะเรียนเพิ่มเติมด้วยว่า การศึกษานั้นเป็นเพียงส่วนเดียวของประสบการณ์นะคะ เป็นเพียงส่วนเดียว ทฤษฎีต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมานักทฤษฎีนั้น เพราะว่าเขารับทราบ เขาจึงสร้างขึ้นมา และใช้ความเฉลียวฉลาดของเขาเพิ่มเติมขึ้นมานั่นเอง ทีนี้ สิ่งแวดล้อมที่เราพูดถึงนะคะ หากที่เราเป็นบุคคลขึ้นมาได้ ก็ขึ้นอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราเรียกว่าฟังก์ชันกรรมาไซใหม่คะ เราได้รับจากพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เรานะคะและอีกด้านหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมนั้นเข้ามาอยู่ เข้ามามีอิทธิพลเหนือเราได้อย่างไร หรือคน ๆ อื่นได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่ผ่านเข้ามาในลักษณะของประสบการณ์ เพราะฉะนั้น ประสบการณ์สำคัญยิ่งกว่าการศึกษา (ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญ ดร.จิตเกษม สืบบุญเรือง (ปรบมือ)

ดร.จิตเกษม สืบบุญเรือง : องค์ประธาน เสด็จในกรมผู้ทรงประสิทธิประสาทการศึกษาแก่พวกเรา (ฮา, ปรบมือ) และนักศึกษาทั้งหลาย

ถ้าเผื่อดิฉันเป็นฝ่ายเสนอ ดิฉันคงจะคำนับคุณด้วยว่านักประสบการณ์ทั้งหลายแต่เห็นจะทำลำบากหน่อยนะคะ เพราะใคร ๆ ก็ดูเหมือนจะเรียนคุณว่าเป็นนักศึกษาใช้ใหม่คะ (ฮา, ประบมือ) ก่อนที่จะเข้าประเด็นดิฉันขอแก้ตัวสักเล็กน้อยคะ เมื่อกี้คุณวิลาศได้แนะนำดิฉันว่าเป็นรุ่นลายครามนะคะ ดิฉันก็รู้สึกกระตือรือร้นเป็นอย่างมาก และขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ยังให้เกียรติว่ารุ่นลายคราม เพราะอาจจะป็นรุ่นชนิดเก่าชนิดนาฬิกา ดิฉันขอกระซิบว่านาฬิกาแปลว่า กะลามะพร้าวคะ (ฮา) แต่ทำไมดิฉันจึงได้โอกาสขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่ลายครามหรือนาฬิกา ดิฉันขอยกความผิดให้พวกคุณ คือโมเช อิชฎี ๖ นี้คะไปจีดิฉันถึงที่जूพา๖ บอกว่าคุณคะคุณอิชฎี ๖ นี้ก็ไม่เคยมีประสบการณ์ เพราะเธอได้สารภาพกับดิฉันว่าเพิ่งมาเป็นประธานคะ วันนี้ทั้ง ๆ ที่ไม่มีประสบการณ์ ดิฉันก็ว่าการศึกษามาก ใช้วาทศิลป์จนจีดิฉันมาพูดได้คุณไม่เห็นด้วยหรือคะว่า คุณอิชฎี ๖ ของคุณเป็นคนเก่งทั้ง ๆ ที่ไม่มีประสบการณ์ (ประบมือ) เมื่อกี้คุณวิลาศบอกว่าดิฉันมาจากฝั่งแม่น้ำ “แซนด์” จริงอยู่คะ ดิฉันจะเรียนให้ทราบ ดิฉันมาจากองค์การศึกษาคะ คุณเห็นใหม่คะว่าการศึกษาก็คงจะมีดีหลาย เพราะที่ปารีสก็เป็นศูนย์กลางขององค์การ UNESCO ซึ่งเราเรียกว่า องค์การสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ดิฉันยังไม่เคยเห็นองค์การว่าด้วยการประสบการณ์เลยคะ (ฮา, ประบมือ) ดิฉันขอเรียนตรง ๆ คะถ้าเผื่อคุณอิชฎี ๖ จะนำมารายงานกับพวกคุณตามระเบียบแล้วว่า ดิฉันเพิ่งกลับมาได้เดือนครึ่งจากปารีส ดิฉันก็มีความอ่อนใจเป็นกำลัง และยังมาเห็นการเจรจาที่นี้ยิ่งท้อใจใหญ่ ที่นี้คุณอิชฎี ๖ ก็มาบอกกับดิฉันว่าขอให้มาหน่อยเถอะ เพราะนักศึกษาเขามีความสนใจในการศึกษา ดิฉันก็เลยเห็นใจคะแล้วก็เลยเปลี่ยนใจ ตอนแรกก็ใจแข็งที่หลังก็แข็งใจมาอย่างงั้นเองนะคะ (ฮา) เพราะยิ่งมาเห็นว่าแหมคุณนี้มาฟังกันมากมาย แสดงความสนใจในการศึกษาดิฉันรู้สึกชื่นใจเหลือเกินคะ แต่ถ้าเผื่อคุณได้ยินดิฉันพูด ใจนี้ระย้าคิดว่าหลายใจนะคะ (ฮา) เป็นเพราะดิฉันจิตเกษมต่างหากละ ที่ดิฉันมาคราวนี้ดิฉันเรียนตรง ๆ ว่าการพูดที่มาจากแม่น้ำแซนด์ ถึงแม้จะพูดโต้ตอบกัน 121 ประเทศ ก็ยังไม่ค่อยจะหนักใจเพราะว่าที่นี้ทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเลยคะ ทารุณเหลือเกิน ดิฉันคิดว่าการที่คุณมาฟังนี่คะ คงไม่ใช่มาเพราะประสบการณ์ เพราะอยากดูประสบการณ์ใช้ใหม่คะ เพราะว่าการได้วาที ดิฉันไม่เห็นว่าจะมีอะไรเหมือนกับมวยหรือการแข่งขันอะไรกัน ก็เพียงแต่มายืนดูเราพูด ๆ มานั่งฟังเรายืนพูดเพราะว่าการได้วาทีไม่ใช่การได้เวที ดิฉันก็คิดว่าคุณมาฟังนี้เพื่อการศึกษามากกว่าประสบการณ์ ดิฉันคิดอย่างนั้นถูกใหม่คะ นะคะ (ประบมือ) ถ้าเผื่อเรามีประสบการณ์เฉย ๆ ดิฉันยังมีคนที่มีความประสบการณ์หลายท่าน แต่ว่าคุณคะ คุณก็ไม่

เรียกมาแต่วันนี้ทุกคนที่มาคุณก็มีคำว่า “ตอกเตอร์” นำหน้า แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาเหมาะสมที่จะพูดแก่นักศึกษาในเรื่องนี้ การศึกษาดิฉันพูดเสมอกับพวกนักเรียนของดิฉัน การศึกษาเปรียบเหมือนที่ดิน ดิฉันรับเห็นด้วยว่าประสบการณ์สำคัญมีที่ดินควรจะอุดมสมบูรณ์แต่ดิฉันคิดว่ามีแต่ที่ดิน ถ้าไม่มีเงิน ก็คงจะลำบากเล็กน้อย เห็นจะศึกษาดีกว่าประสบการณ์กระมังคะ เพราะอย่างน้อยคุณจบไปคุณก็มีใบประกาศนียบัตรปริญญา มีประโยชน์ของการศึกษา ซึ่งดิฉันคิดว่าคุณที่อยู่ที่นี่ทุกคนก็ต้องการได้กระดาษชิ้นนี้คือการประสบการณ์ มีประสบการณ์ ดิฉันอยากจะเรียนถาม ดร.ประเสริฐ ดิฉันรู้สึกที่ไม่ค่อยจะเป็นที่รื่นรมย์กันนะคะ ดูซิคะเวลานี้ดิฉัน ถ้าเผื่อท่านที่สนใจในอักษรศาสตร์อย่างพวกเรา ๆ มาคงจะจำได้ว่า ดร.ประเสริฐ ได้ศึกษาเรื่องนิราศหริภุญไชยนี้ คงจะสนุกกว่าประสบการณ์ ซึ่งท่านผจญอยู่เดี่ยวนี้ดิฉันว่าคงจะเชื่อดิฉัน คงจะนึกว่าการศึกษาหริภุญไชยสนุกกว่ามาก เพราะว่าไม่ค่อยจะระคายจักขุโสต ศอ นาสิกใช้ไหมคะ คุณหมอม (ฮา ปรบมือ) เมื่อกี้ ดร.สายสุรีย์บอกว่าประสบการณ์ด้านความรัก รักจนบอกไม่ถูก นี่แปลว่าเป็นขั้นแรกคะ พอต่อไปพอได้รักพอศึกษาตัวเอง ศึกษาแฟนแล้วนะคะ ดิฉันเห็นแฮมเขียนเพลงยาวกันไพเราะเพราะเพราะพริ้งไม่เชื่อคุณขออ่านดูซิคะ เพราะกันทุกคนเลย ดิฉันก็คิดว่านี่ก็เป็นข้อหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า การศึกษาได้ช่วยเราไม่น้อยในการแสดงออกซึ่งความรู้สึก เมื่อกี้ ดร.สุดบอกว่าเพราะไม่มี ถึงใช้เครื่องมือไม่ถูก หรือส้อมช้อนไม่ถูก ดิฉันขอแก้ผิดเถอะคะ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาว่า เห็นจะไม่ใช้ประสบการณ์ดอกคะ เห็นจะเป็นเพราะหย่อนการศึกษา เพราะว่าถ้าเผื่อเราได้การศึกษา มาก ๆ แล้วเรามีความสังเกตและได้ความสังเกตนี่นะคะ ซึ่งเรียกว่าการประสบการณ์ เพราะว่าเราจะประสบการณ์ไปทุกอย่างไม่ได้ แต่การศึกษานี้เป็นปัจจัยนำให้เราไปสู่ผลสำเร็จโดยให้ข้อแนะนำเป็นทางย่อและทำให้เรามีความสังเกตสังเกตมากมากขึ้น แล้วดิฉันขอยกตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่ง ดร.สุด ทั้งที่ไม่ได้สารภาพบอกว่าไม่เคยมีประสบการณ์พอได้วาทีเลย แต่ดูซิคะ ดร.สุด ทั้งที่ไม่ประสบการณ์ แต่ได้ศึกษาเรื่องนี้มาก ดูซิพูดเก่งตบมือยังจิ้งกราวไปหมดเชียว ดิฉันแน่ใจว่าปรบมือที่คุณให้แก่ ดร.สุด คงจะมากกว่าผู้ที่ได้รับประสบการณ์ลายครามอย่างดิฉันเสียอีก ไม่เชื่อคุณคอยฟังประเดี๋ยวซิคะ เมื่อกี้คุณประเสริฐบอกว่าดูซิพูด 2 ชั่วโมงเท่านั้น เตรียมมาตั้ง 6 ชั่วโมง 30 นาที นี่เห็นไหมคะก็อีกละคะ เพราะว่าอะไรฉันนึกถึงในด้านศึกษา นักศึกษาดูซิคะเราอดสำหรับไปค้นคว้ามาแทบเป็นแทบตาย ใช้เวลาดั่ง 2 ชั่วโมง แต่คุณเรียนจากเราไปไว้ใช้ 30 นาที สนุกกว่าผู้ที่ประสบการณ์ไม่ใช่หรือคะ อีกอย่างหนึ่งนะคะประสบการณ์ของคนอื่นนี่นะทำให้

เป็นการย่อสำหรับเรา เป็นการย่นย่อเวลาสำหรับเรา ดิฉันอยากจะขอตอบคุณสุดเอื้อ คุณ ประเสริฐรู้สึกเล็กน้อย คุณประเสริฐได้อ้างว่า สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น แล้วก็ต่อไปจะถึงมือคล่า (ฮา) แล้วก็พูดบอกว่า “ว้าวเคยา” แล้วได้ใช้ศัพท์พูดถึงไก่แก่ ดิฉันขอประทานโทษ ดิฉัน ขอตอบว่าก็มีส่วนจริงบ้างในที่ดร.ประเสริฐได้เสนอไว้เมื่อที่นี่ แต่ดิฉันใคร่ขอตั้งข้อสังเกต ตามท่าน นักศึกษาสักเล็กน้อยว่าเท่าที่สังเกตดู คำแดงต่าง ๆ ที่เดินกับชาวต่างประเทศนี้ รู้สึกว่าไม่ค่อยจะมีประสบการณ์นะคะ เพราะว่าดูเหมือนจะไม่ใช่ไก่แก่ เห็นจะเป็นลูกไก่ มากกว่า ไข่ใหม่คะ (ฮา ปรบมือ) แล้วก็ถ้าเผื่อจะมองไปนะคะ ดิฉันก็ไม่ใช่แม่ปลาก็เห็นจะเป็นลูกปลามากกว่า ขอแค่นี้คะ (ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญผู้สนับสนุนคนสุดท้ายฝ่ายเสนอ ดร.อรัญ ธรรมโน (ปรบมือ)

ดร.อรัญ ธรรมโน : องค์อธิการ และท่านอาจารย์ที่เคารพ เพื่อนนักศึกษาที่รักทั้งหลาย

ผมรู้สึกขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ ทางชุมนุมปาฐกถาและโต้วาทีของมหาวิทยาลัยได้ให้ โอกาสแก่ผมที่จะได้รับประสบการณ์ในวันนี้ เพราะนี่ก็เป็นครั้งแรกในชีวิตของผมเหมือนกัน ครบที่มีโอกาสที่ได้มาโต้วาที และเป็นการโต้วาทีต่อหน้าท่านทั้งหลายซึ่งผมแน่ใจว่าจะเป็น ประสบการณ์ที่ผมไม่มีวันจะลืมเลือนไป หลังจากฟัง ดร.ฝ่ายหญิงทั้ง 2 ท่านพูดแล้วผม อยากจะกลับบ้านครับ (ฮา) คือมีความรู้สึกที่ผมเดี๋ยวนี้ไม่ได้อยู่บนเวทีเดียวกับผมอยู่บนเวที ต่ำกว่าเหลือเกินครับ แต่ในเมื่อรับปากกับท่านมาแล้วว่าผมจะต้องอยู่ผมก็จะอยู่ อยากจะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของนักศึกษาอย่างหนึ่ง ครับ พวกที่เป็นนักการศึกษาที่ดี อยู่อยากจะทำเรื่อง ตั้งแต่ท่านหัวหน้าฝ่ายค้านครับ ท่านคุณบดีคณะศิลปศาสตร์เอง ความจริงผมนับถือในความ รู้ของท่านมาก แต่ท่านมีลักษณะเหมือนนักศึกษาทั่วไปครับ (ฮา) คือปกติท่านไม่กล้าออกไปสู่นอกมหาวิทยาลัยครับ ตลอดเวลาท่านพยายามจะเอาชนะอีกหนึ่งด้วย ความพยายามที่จะหาคำจำกัดความ แล้วเอาชนะตรงคำจำกัดความนี้เองครับ แทนที่ตรงไปนั่งพูดโต้เถียง กันจากเรื่องที่เป็นจริงหรืออะไรก็แล้วแต่ครับ ท่านพยายามหาคำจำกัดความจนในที่สุดท่าน คิดว่าท่านชนะ ความจริงท่านไม่ได้ชนะหรอกครับ ชนะของในวงแคบของท่านเท่านั้นเองครับ ถ้าออกนอกกรั้วนี้เมื่อไรผมแน่ใจว่าคำจำกัดความของท่านใช้ไม่ได้ (ฮา ปรบมือ) ความจริง ผมเอง จะมองในแง่ของจะเป็นนักศึกษานักประสบการณ์ผมเองควรจะได้ชื่อว่าเป็นนักศึกษามากกว่า เพราะผมได้เรียนหนังสือนาน และเป็นนักประสบการณ์เพียงไม่กี่ปีครับ ผมก็เคย เข้าใจผิดอย่างที่ท่านฝ่ายค้านหลายท่านได้พูด ผมเองตอนวันที่ผมจบปริญญาเอกครับ ออกจาก ห้องสอบเขาบอกผมว่าผมนี้เป็นด็อกเตอร์แล้ว ผมมีความรู้สึกภูมิใจเหลือเกินครับ เดินกลับ

บ้านเหมือนเดิมไม่ได้ต้องวิ่งกลับ (ฮา) และผมรู้สึกว่าคุณนี่ผมกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่ง ซึ่งผมกลับมาประเทศไทย ผมจะต้องแก้ปัญหาเศรษฐกิจทุกอย่างเรียบร้อยครับ เพราะปัญหาเศรษฐกิจเมืองไทยมันง่ายเหลือเกินในแง่ทางทฤษฎีที่ผมเรียนมาครับ เพราะทฤษฎีที่ผมเรียนมาแต่ละทฤษฎีละทฤษฎี แก้เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกายังได้เลยครับ ในเมื่อมาแก้เศรษฐกิจเมืองไทย ผมต้องทำได้แน่ ผมกลับมาถึงกระทรวงการคลัง ผมก็มาทำงานวันแรก ๆ ผมไม่ยอมกลับไปเยี่ยมแม่ที่บ้าน ผมนึกว่ากลับมาต้องแก้ปัญหาเศรษฐกิจของไทยให้เสร็จก่อนถึงจะไปเยี่ยมบ้าน (ฮา, ประบมือ) ซึ่งผมคิดว่าผมน่าจะแก้ได้ ผมจบปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์ ผมก็ได้พยายามเสนอเรื่องราวเยอะแยะเหลือเกิน ที่จะต้องพยายามปรับปรุงระบบเศรษฐกิจของไทยให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบภาษีอากรของเรามันล้ำสมัยเหลือเกิน ผมคิดในความคิดของผมในฐานะนักศึกษา ผมคิดว่าผมต้องพยายามแก้ ผมเสนอมาตรการหลายอย่างเหลือเกิน ซึ่งผมแน่ใจว่าเจ้านายเห็นแล้วต้องชอบใจผมแน่ (ฮา) ตอนนั้นเจ้านายของผม ท่านรัฐมนตรีท่านจบเพียงปริญญาตรีทางอักษรศาสตร์ รัฐมนตรีสุนทรครับ ปรากฏว่าระหว่างผม ซึ่งจบปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์กับท่าน ซึ่งจบปริญญาตรีทางอักษรศาสตร์ ผมเขียนเสนออะไรไปทุกข้อ ท่านแก้ได้ทุกข้อครับ ซึ่งทำให้ผมรู้สึกท้อแท้ใจในการศึกษาพอสมควร อยากจะเอาปริญญาไป คีน (ฮา, ประบมือ) และอยากให้พวกเราลองมองในแง่การเศรษฐกิจของเมืองไทย การค้าขายของเมืองไทยขณะนี้ครับ ผมแน่ใจว่าการค้าขายของเมืองไทยในประเทศขณะนี้ คุณทั้งหลายทราบดี ถ้าให้พวกผมเพียงจบปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์หรือจบปริญญาเอกทางบริหารธุรกิจไปทำการค้าในเมืองไทย ผมแน่ใจว่าล้มจมแน่ครับ อย่างมากที่สุดพวกเราทำได้ ผมว่าขายก๊วยเตี๋ย, ขายข้าวแกงอาจจะพอขายได้นะครับ ถ้ากิจการที่ใหญ่กว่านี้ ผมแน่ใจว่าปริญญาเอกต่าง ๆ ทำไม่ได้ครับ พวกพ่อค้าที่อยู่เตี้ยนี้ ส่วนใหญ่ผมแน่ใจว่าไม่ได้จบปริญญาตรีด้วยซ้ำไปครับ ส่วนใหญ่จบแค่ ป.4 (ฮา) และพวกนี้รู้ว่าเมื่อไรจะเข้าไปหาท่านได้อย่างไร จะเข้าช่องไหนจึงจะถูก จะเข้าช่องไหนจึงจะผิด ผมแน่ใจว่านักศึกษาทำไม่ได้ครับ นักศึกษาอย่างผมไม่มีทางทำได้เป็นอันขาด และทุกครั้งที่ผมพูดกับพ่อค้าหรือผมพบกับพวกพ่อค้า ผมจะต้องชื่นชมในประสบการณ์เขาเสมอครับ ประสบการณ์บางอย่างในบ้าน อยากจะลองกลับมาถึงเรื่องชีวิตตามบ้านครับ ชีวิตในบ้านเรา ซึ่งทาง ดร.ฝ่ายหญิงท่านได้พูดกันถึงเรื่องความรัก ผมไม่ค่อยแน่ใจว่า ผมพูดเรื่องความรักได้ครับ ผมขอพูดเรื่องอื่น (ฮา) ความจริงในด้านชีวิตตามกันขณะนี้ ผมก็มีลูกสาว 2 คน ไม่เคยมีลูกชายเลย ลูกสาวผมคนโตเพิ่ง 2 ขวบกว่านิดหน่อยครับ (ฮา) วันก่อนที่ตอน

ที่เราเตรียมมีลูก ภรรยาของผมกำลังท้องแก่แล้ว ผมเริ่มไปซื้อหนังสือครับ ผมแน่ใจว่าผมต้องพยายามศึกษาวิธีเลี้ยงลูกอย่างดี จะต้องเลี้ยงให้มีคุณภาพที่สุดเท่าที่จะดีได้ (ฮา, ปรบมือ) ผมก็ไปซื้อหนังสือตำรา 2 เล่ม ซึ่งผมคิดว่าเป็นตำราที่ดีที่สุดในภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ตำราภาษาอังกฤษก็ชื่อของ ดร.สปอค ตำราภาษาไทยก็ชื่อของคุณสายสวาท เทพหัสดินทร ผมซื้อแล้วผมก็พยายามอ่านเต็มที่ครับ หนังสือ 2 เล่มนี้ ผมความจริงความจำพอใช้ได้ และช่วยจำกัน 2 คน สามภรรยา เป็นอะไรต้องวิจัยได้หมดแน่ตอนนี้ครับ แต่พอปรากฏว่าลูกออกมาจริงๆ (ฮา, ปรบมือ) พอตอนลูกผมออกมาจริงๆ ปรากฏว่าพอเวลาลูกร้องให้แต่ละครั้ง ทั้งผมและภรรยาต่างนั่งมองดู คือไม่ทราบว่าจะค้นหาหน้าไหนดี คือเปิดบทไม่ถูก (ฮา) ไม่ทราบว่าจะเลี้ยงได้อย่างไรได้ (ปรบมือ) เลยจำเป็น คือแทนที่ตอนแรกเราเร่งเกียจแม่ยายมาก ไม่อยากให้แม่ยายเลี้ยง (ฮา) แต่ในเมื่อ ดร.สปอค และอาจารย์สายสวาทช่วยอะไรไม่ได้ ผมก็เชิญแม่ยายมาครับ (ฮา) แม่ยายผมไม่เคยอ่านหนังสือ 2 เล่มนี้มาก่อนเลย (ฮา) แต่มีประสบการณ์เคยเลี้ยงลูกหลายคน (ฮา) ปรากฏว่าแม่ยายผมเลี้ยงลูกผมเดี๋ยวนี้อายุ 2 ขวบกว่า น้ำหนัก 21 ก.ก. ลูกสาวผมครับ (ฮา) ซึ่งผมแน่ใจว่า หนังสือในการศึกษาคงไม่สามารถ จะช่วยเรื่องนี้ได้เลยครับ (ฮา) ผมอยากจะทำคำพูดของคนอื่นมานิดหน่อยนะครับ ผมเองก็จำไม่ได้ว่าใครพูด แต่ผมแน่ใจว่าคนอื่นพูด ไม่ใช่ผมพูดแน่ (ฮา) มีนักการธนาคารคนหนึ่งครับ แก่เกิดตัดสินใจในเรื่องการให้กู้ในโครงการหนึ่ง ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จดีเหลือเกินครับ ก็มีคนไปถามแกว่า ทำไมตัดสินใจดีเหลือเกินคราวนี้ ทำไมตัดสินใจได้ถูกต้อง แก่บอกว่าแกตัดสินใจได้ถูกต้องคราวนี้ เพราะแกมีประสบการณ์ เขาก็ถามแกต่อไปว่า ทำไมแกถึงมีประสบการณ์ แก่บอกว่าแกมีประสบการณ์มาได้ขณะนี้ เพราะแกมีการตัดสินใจผิดๆ ในอดีตครับ จึงทำให้แกมีประสบการณ์ที่ดี ก็ถามต่อไปว่าทำไมแกถึงมือดีดี แก่ไม่เคยตัดสินใจผิดๆ บ่อยๆ แก่บอกตอนนั้นแกออกจากมหาวิทยาลัยมาใหม่ ๆ ครับ แก่ซื้อตำราตลอดเวลา การศึกษาทำให้แกตัดสินใจผิดตลอดเวลาครับ เพราะแกนึกว่าตำรามันถูกเรื่อย (ฮา) ความจริงตำราไม่ค่อยถูกครับ (ฮา) เพราะถ้าตำรากถูก เดียวนี้ปัญหาต่างๆ ทางเศรษฐกิจที่เรากำลังประสบอยู่ เงินเฟ้อ เงินฝืด หรือว่าข้าวสารแพง ข้าวสารถูก เราต้องแก้ได้หมดแล้ว ถ้าการศึกษาช่วยได้ แต่เนื่องจากตำราเรียนต่าง ๆ หรือการศึกษาต่าง ๆ ที่เราเรียน ความจริงเป็นแบบฝึกหัดอย่างหนึ่งช่วยเราหัดคิด หัดเขียนเท่านั้นเองครับ ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้นเลยครับ ผมเคยอ่านตำราเล่มหนึ่งครับ ของคณะเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ เขาได้พยายามเขียนสร้างแบบทฤษฎีขึ้นมาแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำได้ ต่อไปนี้จะไม่มีคน

ว่างงานเลย ถ้าเชื่อว่าทฤษฎีของแกถูก และแกก็พยายามตั้งข้อสมมุติต่าง ๆ และในที่สุดที่สุดในที่สุดท้ายของเล่ม แกเขียน 200 กว่าหน้าครับ แล้วในที่สุด บทสุดท้ายก็พิสูจน์ทฤษฎีของแกนั้นถูก.....ในเมื่อทฤษฎีของแกถูก ต่อไปนี้คนจะไม่ว่างงานเลย ทุกคนจะมีงานทำเต็มที่ ทุกคนจะมีรายได้สูง ทุกคนจะมีความอยู่ดีกินดีครับ แต่ปรากฏว่าแบบต่าง ๆ ที่แกสร้างมา แกสร้างอย่างนักศึกษาครับ สร้างโดยตั้งข้อสมมุติ หรือสร้างโดยตั้งคำจำกัดความ อย่างที่ท่านหัวหน้าฝ่ายค้านได้พยายามตั้งมาครับ (ฮา) ปรากฏว่าข้อสมมุติฐานต่าง ๆ 16 ข้อที่ตั้งขึ้นเพื่อสร้างทฤษฎีอันนี้นะครับ ไม่ตรงกับประสบการณ์จริง ๆ ในโลกเสีย 15 ข้อครับ ถูกเพียงข้อเดียวครับ (ฮา) เมื่อท่านอาจารย์จิตเกษม ก็ได้ตอบว่าการศึกษาคือเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นเรื่องต้องสำคัญยิ่งกว่าประสบการณ์ครับ เพราะเดี๋ยวนี้เรามีการตั้งองค์การศึกษา แต่ไม่เคยมีใครตั้งองค์การประสบการณ์ครับ ความจริงผมคิดว่า อาจารย์คงเข้าใจผิดเพราะเหตุว่า การที่เราไม่ตั้งองค์การประสบการณ์ เพราะเราแน่ใจว่าประสบการณ์เป็นองค์การที่ใหญ่เหลือเกิน ครอบคลุมไปทั่วโลก ไม่จำเป็นต้องตั้งเราก็รู้จักกัน แต่การศึกษาคือเรื่องที่มีความสำคัญน้อย ถ้าเราพยายามส่งเสริมความสำคัญ จึงต้องตั้งองค์การขึ้นมาครับ (ฮา, ประบมือ) และก็ความจริงถ้ามองแง่การศึกษา ถ้าพวกเราทุกคน ความจริงพวกที่มานั่งบนนี้ก็มียอดเตอร์ถึง 8 คน และที่อยู่ในบรรดาผู้ฟัง อาจจะมียอดเตอร์อีกมากมายครับ (ฮา) ขณะนี้เมืองไทยยอดเตอร์เยอะเหลือเกิน จนบางทีผมเดินชน แต่ผมยอดเตอร์ไม่เคยชนผู้อื่นเลยครับ (ฮา) ก็มานั่งสงสัยอยู่ตลอดเวลาว่า ทำไมในเมื่อเราได้ยอดเตอร์มาด้วยกันทุกคนครับ แล้วก็ทำไมบางคนถึงเป็นใหญ่เป็นโต บางคนไม่ได้เรื่องได้ราว ผมก็ไม่ได้เรื่องได้ราวครับ (ฮา) ในที่สุดผมก็เลยนึกสรุปขึ้นมาได้ว่า อาจจะเป็นเพราะมีการศึกษาเท่ากันจริง แต่ประสบการณ์ที่จะทำให้เราทุกคนได้ก้าวหน้า ในชีวิตนี้เราแตกต่างกันครับ ยอดเตอร์บางคนมีประสบการณ์มาก ก็อาจจะก้าวหน้าไป ยอดเตอร์ใหม่ ๆ อย่างผมก็ประสบการณ์น้อย ก็อาจจะยังต้องรอสักวันหนึ่งข้างหน้า ขอขอบคุณมากครับ (ประบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญ ดร.อาจอง ชุมสาย ครับ (ประบมือ)

ดร.อาจอง ชุมสาย : องค์ประธาน นักศึกษาที่รักทั้งหลาย

การศึกษาคือสำคัญกว่าประสบการณ์แน่ ๆ (ฮา) ตามที่ฟังทางฝ่ายเสนอมา ข้าพเจ้าเห็นว่าฝ่ายค้านจะต้องชนะ 100% แน่ ๆ ประการที่แรก (ฮา) ทางฝ่ายเสนอได้ช่วยฝ่ายค้านมาตลอดเวลา ด้วยเหตุผลซึ่งข้าพเจ้าจะเล่าให้ฟังในตอนต่อไปนี้ ข้าพเจ้าได้โอกาสฟังท่านที่ทรงคุณวุฒิทั้งหลายได้พูดมา ข้าพเจ้าก็ได้รับการศึกษา ได้รับความรู้มาก และก็อยากจะขอขอบพระคุณฝ่ายเสนอเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะที่ได้ช่วยพวกเราฝ่ายค้าน อย่างเช่นตัวอย่าง

ดร.อรัญ เมื่อตะกี้ก็ได้บอกว่า เท่าที่ศึกษามาเนี่ย ศึกษาเศรษฐศาสตร์อะไรต่ออะไรมาเยอะแยะเสร็จแล้วก็ใช้ความรู้อันนี้มาแก้ปัญหาสถิติในเมืองไทยไม่ได้ บอกว่าเรียนมาไม่ได้มีประโยชน์อะไร แต่การศึกษาไม่ได้อยู่แต่วิชาเท่านั้น การศึกษาสอนให้เรามีความคิด อันนี้สำคัญที่สุด ดร.อรัญ สามารถที่จะแก้ปัญหาสถิติอะไรต่ออะไรในเมืองไทยก็เพราะท่านได้รับการศึกษามาก ทำให้ท่านรู้วิธีคิดวิธีตรองให้รอบคอบและดัดแปลงตัวเองได้ อันนี้มาจากการศึกษาข้าพเจ้าเองก็จะไม่พูดถึงท่านทั้งหลายทางฝ่ายเสนอมมาก เพราะเห็นว่าได้ช่วยพวกเราตลอดเวลา แต่ประการที่สองที่ทางฝ่ายค้านจะต้องชนะแน่ ๆ ก็คือ มีนักศึกษาอยู่เยอะแยะอยู่ข้างข้าพเจ้าซึ่งกำลังศึกษากันทั้งนั้นและพวกเราทุกคนก็ต้องคิดว่าการศึกษานี้แหละ สำคัญกว่าแน่ ๆ ถ้าชั้นเดียวสอบตก ไม่เชื่อข้าพเจ้าลองไปเที่ยวในทศลับดูซิ ไปหาประสบการณ์ไปโน่นไปนี่แล้วก็จะสอบตกเอง ท่านนักศึกษาทั้งหลายก็คงจะเห็นได้ว่าการศึกษานี้สำคัญกว่าแน่ ๆ พวกเราก็เป็นพวกปัญญาชนกันทุกคน เรามีความคิดกันทุกคน เพราะฉะนั้น เราก็ต้องควรจะใช้สมองของเราให้เป็นประโยชน์ อย่าได้เชื่อฝ่ายเสนอนั่นที่ แต่ได้ให้มาตริตรองนึกคิดดูให้ดี ๆ ว่าฝ่ายไหนได้พูดและได้อะไรไปจริงเท่าไร มีประโยชน์เท่าไร ขอให้เราได้ใช้ความคิดใช้หัวสมองของเราพิจารณาให้ถี่ถ้วน นี่แหละคือการศึกษาที่แท้จริง การใช้สมองของเรา เพราะฉะนั้นก็อยากจะให้เรามาพิจารณากันใหม่ว่า การศึกษานี้มันสำคัญกว่าประสบการณ์จริง ๆ ที่จริงแล้ว ข้าพเจ้าเองก็ไม่ถนัดในการได้วาที่เท่าไร ถนัดในเรื่องงาน อาจจะมีเรื่องงานบินบ้าง หรือทางด้านปรัชญามากกว่า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเองก็ขอพูดในแง่ชีวิตสักเล็กน้อย ซึ่งมาเกี่ยวข้องกับการศึกษา ประสบการณ์เมื่อสมัยที่ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าก็ได้ศึกษาวิชาทางวิศวกรรมศาสตร์ ครั้งหนึ่งของการศึกษาเป็นการศึกษาจากทฤษฎีเราก็เอาทฤษฎีอันนี้มานึกคิดตรองดู ลองดูว่าเราจะไปใช้ทางด้านไหนบ้าง และหลังจากนั้นเราก็ไปเข้าห้อง Lab ลองทดลองใช้เครื่องมือ แต่อันนี้ก็เป็นการศึกษาอยู่นั่นเอง อีกฝ่ายหนึ่งเขาบอกว่านี่แหละคือประสบการณ์ก็จริงของเขา แต่ทว่าถ้าเมื่อไม่มีการศึกษาจากการทดลองเหล่านี้แล้วหรือการศึกษาจากประสบการณ์เหล่านี้แล้ว หรือการทดลองเหล่านี้แล้วหรือ การศึกษาจากประสบการณ์เหล่านี้แล้ว ประสบการณ์เหล่านี้หรือการทดลองเหล่านี้ก็จะไม่มีประโยชน์อะไร ยกตัวอย่างง่าย ๆ สมมติว่าข้าพเจ้าเป็นคนสุขุมบุหรี และก็ติดบุหรีมาก อันนี้ก็เป็นการประสบการณ์ชนิดหนึ่ง ข้าพเจ้าก็สุขุมไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้น มันติดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าไม่ยอมเรียนจากประสบการณ์อันนี้ ประสบการณ์นี้จะไม่มีประโยชน์อะไรเลย แต่ถ้าเมื่อเรามานึกคิดตรองดูให้ดีว่าทำไมเราจึงติดบุหรี ทำไมเราจึงต้องมานั่งสุขุมมัน อันนี้ก็กลายเป็น

การศึกษาจากประสบการณ์แล้วเราก็มานั่งคิดดู เออบุหรีไม่เห็นได้ประโยชน์อะไรเลย มันทำให้เสียเงินเสียทองทำให้สุขภาพเลวลง อาจทำให้เกิดมะเร็งในปอด สุขมาก ๆ ทำให้ไออะไรต่ออะไร ไม่เห็นได้ประโยชน์ แต่บางคนก็อาจจะเถียงว่าสูบบุหรีมันทำให้จิตใจสบาย แต่เสร็จแล้วเราทำไมไม่มานึกอีกว่ามันมีวิธีอื่นหรือเปล่าที่จะทำให้จิตใจเราสบายไม่ต้องเสียเงินทอง ไม่ต้องทำให้สุขภาพมันเลวลง ถ้ามีวิธีหนึ่งคือการฝึกสมาธิ ขอแนะนำทุกคนให้ไปฝึกสมาธินะครับ จะทำให้จิตใจสบายมากโดยไม่ต้องเสียสุขภาพ โดยไม่ต้องเสียเงินทอง และถ้าเมื่อใครอาจารย์ไม่สอนให้ ผมยินดีสอนให้ครับ ดกลงถ้าเมื่อเรามีประสบการณ์อย่างเดียว แล้วก็ไม่มีการเรียนการศึกษาจากประสบการณ์เหล่านี้ จะไม่มีประโยชน์เลย ที่เราได้มีประสบการณ์มาสูบบุหรีไปเรื่อย ๆ ไม่เห็นได้ประโยชน์อะไร แล้วเราก็ไม่ได้เรียนอะไร มันจะมากี่ในเมื่อเราเริ่มต้นคิดเริ่มต้นศึกษา เพราะฉะนั้น การศึกษานี้จะมีประโยชน์มากกว่าประสบการณ์ ตัวอย่างง่าย ๆ อีกอย่างหนึ่ง สมมุติว่ามีคนเขามาเตะเรา อันนี้ก็เป็นประสบการณ์ที่สำคัญเหมือนกัน แต่เสร็จแล้วถ้าเราไม่ใช้หัวสมองของเรา เราก็เตะเขากลับ พอเราเตะเขากลับเราทำให้เขาเจ็บ และทำให้เขาเจ็บใจ เราก็เลยไม่ได้ใช้หัวสมองเหมือนกัน เขาก็เลยเตะเรากลับมาอีกครั้งหนึ่ง เราก็เลยยิ่งโมโหขึ้นไปอีก พอโมโหเราก็เลยทิ้งต่อยทั้งดีและทั้งเตะ เขากลับก็ยิ่งโมโหขึ้นมาอีก ก็เลยควักมีดมาแทงเรานะฮะ เราก็เจ็บสาหัสจะตาย แต่เพราะว่าจิตใจเรารุนแรงมากเรายังไม่ศึกษาประสบการณ์เหล่านี้เรายังไม่ยอมตาย เราควักปืนออกมายิงเขา บัง (ฮา) เขาก็เลยตายเสียก่อน และเสร็จแล้วพอเขาตายแล้ว เราก็รู้ว่าเอาละตอนนี้เราก็ออมตายแล้ว เราก็ตายไปด้วย (ฮา) เพราะฉะนั้น 2 คนนี้มีประสบการณ์เยอะเยอะ มีคนมาเตะเราประสบการณ์ดีมาก และเราก็เตะเขาเป็นประสบการณ์อีก แต่ไม่มีการเรียน ไม่มีการนึกคิด ไม่มีการศึกษาเลย ถ้าเมื่อเราศึกษา, เรียน นึกคิดเพียงนิดเดียวเราก็จะเห็นว่าการที่เขาเตะเรานั้นมันทำให้เราเจ็บ และเมื่อเราเตะเขามันก็จะทำให้เขาเจ็บมากขึ้นไปอีก ก็จะทำให้เกิดเป็นเรื่องวุ่นวายใหญ่โตมากขึ้น อาจจะทำให้ถึงแก่ตายกันทั้ง 2 คนก็ได้ อย่างนี้เป็นการศึกษาจากประสบการณ์ที่ดีที่สุด เพราะฉะนั้น การศึกษาจะต้องมีประโยชน์มากกว่าประสบการณ์เฉย ๆ โดยไม่มีการศึกษาเลย เพราะฉะนั้น ก็อยากจะให้พวกเราคิดถึงเรื่องนี้ให้ดีให้รอบคอบ เพราะฉะนั้น การเตะเขา เขาเตะเรา เราเตะเขาตาย จนกระทั่งกลายเป็นเรื่องใหญ่โตขึ้นมาขึ้นนะ มีอยู่ตลอดเวลาในโลกของเรา โลกของเรานั้นมันยุ่งยากลำบาก มีความทุกข์ทรมานมากก็เพราะเหตุนี้ เพราะเราไม่ยอมเรียนจากประสบการณ์ เพราะเราไม่ยอมศึกษาใช้ความคิดของเราให้เป็นประโยชน์ ก็อยากจะขอแนะนำว่าพวกเราควรจะศึกษาให้ดี

ศึกษาจากผู้ที่มีปัญญาจริง ๆ ผู้ที่จะสอนเราได้ และก็เอาตัวอย่างการศึกษาการเรียนมาจาก ผู้ที่มีปัญญาอย่างเช่น พระพุทธเจ้าหรือถ้าเมื่อเราเป็นชาวคริสเตียนก็จากพระเยซูก็ได้ เพราะ ท่านเหล่านี้สอนเราให้ใช้ความเมตตากรุณา ไม่ใช่ใช้แรงต่อสู้แรง ซึ่งมันจะทำให้เกิดเป็นเรื่อง ใหญ่โตขึ้นมา สิ่งเหล่านี้เป็นการศึกษาทั้งนั้นที่จะเป็นประโยชน์ ซึ่งเราจะเอามาใช้ในชีวิต ประจำวันของเราได้ซึ่งเราจะได้เรียนศึกษาให้ได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ของเรา เพราะฉะนั้น การศึกษาจะต้องสำคัญมากกว่าประสบการณ์ขอขอบคุณครับ

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค่านกล่าวสรุป (ปรบมือ)

ดร.อดุล วิเชียรเจริญ : ผมไม่หนักใจเลยในการได้วาที (ฮา) ประเด็นพูดกันไปพูดกันมารู้แต่ ว่าช่วยทำให้ฝ่ายค่านชนะทั้งนั้น ขอยกตัวอย่างคุณหมอสุดบอกว่าคุณหมอสุดเอง ไม่มีประสบการณ์ในการได้วาทีมาเลย ส่วนผมเองขึ้นมาเพราะเสียงปรบมือกันเกรียวกราวทีเดียว เพราะ เหตุว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการได้วาทีมากนักศึกษาจึงชอบ ความจริงคือว่า ขอให้คุณใช้วิธีการ ศึกษาไปสอบดูได้เลยว่า นายอดุลไม่เคยได้วาทีเลยในโลก (ฮา) หรือว่าผมเองไม่เคยมี ประสบการณ์ในการได้วาที แต่ทำไมถึงได้ได้ดีได้อย่างนี้ (ฮา ปรบมือ) เพราะนายอดุลเป็น นักศึกษา (ฮา) เหมือนอย่างนักศึกษาทั้งหลาย คุณหมอสุดบอกว่า ผมสับสนเข้าใจผิดความ จริงไม่เคยได้เรียนโบราณคดีมาเลย แต่สามารถจะรู้เรื่องเกี่ยวกับโบราณคดีได้ก็เพราะว่ามี ประสบการณ์ นี่แหละเป็นการเข้าใจผิดเกี่ยวกับว่าประสบการณ์คืออะไรและการศึกษาคือ อะไร คุณหมอสุดเป็นนักศึกษา ศึกษาเรื่องกระดูก เรื่องอะไรดีและนำเอาความรู้เกี่ยวกับ กระดูกนั้น ใช้ในการศึกษาโบราณคดี โดยเฉพาะแม้กระทั่งในทาง Physical Anthropology ก็ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคนำไปศึกษาด้วยเป็นเรื่องของการศึกษา คุณหมอสุดบอกว่า เพราะเหตุที่ได้ทำกระดูกมาตั้ง 25 ปี เลยใช่ เพราะว่าคุณหมอสุดทำกระดูกมา 25 ปีหรือ? สัปเหร่อวัดธาตุทองทำมาตั้ง 40-50 ปี ใคร ๆ ก็ต้องยอมรับ (ฮา ปรบมือ) แล้ววัน หนึ่งบางทีทำตั้งหลายครั้ง (ฮา) ผมรับรองว่าสัปเหร่อที่วัดธาตุทองหรือวัดใดก็ได้แต่ที่แก อายุมาก ๆ สัปเหร่อก็อายุมาก ๆ เสียด้วย เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์ชำนาญในเรื่องกระดูก แกบอกถูกกระดูกชิ้นนั้นอยู่ที่นั่นที่นี้หยิบมาเลยทีเดียว แต่ทำไมฝรั่งจึงไม่เอาสัปเหร่อไปดู เล่า (ฮา) เพราะสัปเหร่อมีประสบการณ์ แต่คุณหมอสุดเป็นนักศึกษาเป็นผู้ซึ่งศึกษาเรื่อง กระดูกมา (ปรบมือ) อันที่จริงผมจะหยุดยุดแค่นี้ก็ได้ เพราะชนะ 100% (ฮา) แต่ยังไม่อยาก ที่จะให้คะแนนมันนำลิ้นขึ้นไปอีก (ฮา) ก็จะกล่าวความต่อไปถึงข้ออภิปรายที่ ดร.สายสุรีย์ ได้พูดมา แหม ดร.สายสุรีย์นี้พูดไปหลายเรื่อง ผมไม่ตั้งใจเลย (ฮา) พอพูดถึงเรื่องเด็กเล็ก

ที่เราเรียกว่า Preschool child เด็กก่อนจะเข้าโรงเรียนว่า ชีวิตในตอนนั้นและชีวิตในเด็กที่อยู่ในครรภ์ของมารดาในระยะเวลาห่างดังกล่าวนั้น จะทำให้เป็นบุคคลซึ่งแม้กระทั่งชีวิตในภายหลังจะได้มีประสบการณ์อื่นอีกมากมายก็ไม่เหมือนกับที่ได้มีประสบการณ์มาในระยะนั้น พูดถึงตอนนี้แล้วก็ยังทำให้ผมขอบอกความลับอย่างหนึ่ง ผมนี่นะมีชื่อในวงการศึกษานองการมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการด้วยว่าเป็นนักปล้น ชอบปล้น เอาอาจารย์ดี ๆ มาจากที่ต่าง ๆ อาจารย์สุริย์นี่ผมพยายามปล้นมาตั้งนานแล้ว (ฮา) มาจากคณะครุศาสตร์ มาได้ฟังวันนี้ยิ่งอยากจะได้ใหญ่ (ฮา) แต่ได้ไม่ใช่เพราะเหตุอื่น ไม่ใช่เพราะคุณวุฒิคุณลักษณะอย่างอื่น แต่ได้เพราะเหตุว่าท่านได้เป็นผู้ที่ศึกษามาในเรื่องเกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กในระยแรกเริ่ม ไม่ใช่เพราะเหตุว่ามีลักษณะพิเศษอย่างอื่น (ฮา) แต่ขอค้ำท่านในแง่วิชาที่ท่านพูด เพราะท่านก็อีกแหละสับสน การที่เด็กเล็กได้รับการศึกษาไม่ใช่เรื่องของสิ่งที่ต้องเชื่ออิงตำราอย่างที่ ดร.อรรณูเข้าใจ ที่เป็นความเข้าใจผิดในหมู่นักศึกษาในเมืองไทยเราโดยเฉพาะนี้ว่าการศึกษาคือการท่องจำตามตำรา เปล่าตำรานั้นนะเป็นที่มาส่วนหนึ่ง แต่บางทีความเห็นของส่วนตัว ของผู้เขียนก็มีอยู่ในนั้น มันหาใช้สิ่งซึ่งเป็นยุดิไม่ การศึกษาคือวิธีการซึ่งเราพยายามเสาะค้นหาความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติ ในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์ต้องประสบอยู่ เพราะฉะนั้นก็วิธีการได้เถียง มีวิธีการที่ครูจะต้องมาให้ความเห็นหรือชี้แจงว่าผิดว่าถูก ต้องกลับทฤษฎีไปทฤษฎีมานั้นแหละคือการศึกษา อันที่จริงผมไม่น่าจะต้องพูดมาถึงเพียงนี้หยุดเสียตั้งแต่ต้นก็ชนะ (ฮา) แต่ที่พูดมาอย่างที่พูดตะกี้ก็ต้องการพาคะแนนให้ลืว ผมไม่มีข้อข้องใจเลยคะแนนี้ะ ผมกับคณะผู้ฝ้ายค้ำันได้คะแนน 100 ส่วน 100 (ฮา) ฝ้ายเสนอได้คะแนน 0 ส่วน 100 (ฮา ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต : ขอเชิญหัวหน้าฝ้ายเสนอกล่าวสรุป (ปรบมือ)

ดร.ประเสริฐ : ท่านประธานครับ

หัวหน้าฝ้ายค้ำันได้พูดอะไรไว้เยอะแยะซึ่งถ้าจะแกก็แก้ได้ทุกข้อละครับเวลามันไม่พอ ไม่รู้จะทำอย่างไร อย่างที่กล่าวว่าไอน์สไตน์นี่นะได้สูตร 5 อะไรก็ไม่ทราบ แต่ว่าที่จริงนั้นก็ไม่ใช่ว่าได้มาจากกลางอากาศ แต่ว่าได้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับว่าวัตถุเคลื่อนไหวด้วยความเร็วเท่านั้นก็เกิดแรงงานขึ้น เทำนี้เอามาจาก mv^2 แล้วก็มาเปลี่ยน v เป็น Velocity of light คือ เปลี่ยนความเร็วมาเป็นความเร็วของแสงเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นไอส์ไตน์ที่คิดสูตรมาได้นี้ก็ได้จากประสบการณ์ที่มีมาแล้วในอดีต ส่วนที่กล่าวว่า ก.พ.ตีปริญา ถ้าไม่มีปริญาแล้วไม่ตี อะไรพวกนี้ เราจะเห็นได้ว่านี่ผู้ไปเรียนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคนี้้น เกี่ยวกับ

ช่างไฟฟ้าของเยอรมันออกมาแล้วได้เงินเดือนมากกว่าปริญญาอีก คือมีคนต้องการที่จะนำไปใช้ นั่นเพราะอะไรละ เพราะเขามีประสบการณ์ดีกว่านักทฤษฎีที่ได้ปริญญาไปจากมหาวิทยาลัยเสียอีก และก็พูดถึงว่าที่เขามาสอนเพราะมีปัญญานั้น แต่เดิมที่นั่นคนที่สอนปริญญาเอกก็คือคนที่ไม่มีปริญญาทั้งนั้น แต่ว่าปัจจุบันนี้ จริงอยู่ อาจจะต้องใช้คนที่มีความรู้บ้าง แต่ถ้าเราจะดูอย่างอาจารย์นำ ทองคำวรรณ ยังงี้ไม่ได้เรียน ปริญญาเอกจะต้องมาขอความช่วยเหลือเวลาอ่านศิลาจารึก ยังงี้ก็แสดงให้เห็นว่าไอ้ประสบการณ์นี่มันเป็นเรื่องสำคัญมาก ปริญญาเนอะมันไม่มาลงประสบการณ์ไปได้หรอก ที่นี้ท่านพูดถึงเรื่องว่าไม่เข้าประเด็นบอกว่าเพราะว่าเป็นนักศึกษาจึงได้วาทที่ดี ถ้ายังงั้นนักศึกษาทุกคนก็ได้วาทที่หมดนะซี ผมไม่เชื่อว่าจะเป็นอย่างนั้น นี่มันเรียกว่าไม่เข้าประเด็นละครับ (ฮา) ที่นี้พูดถึงว่าสัปเหร่อมีประสบการณ์ ทำไมเขาไม่เอามาสอน ก็ทำไมเขาไม่เอา ดร.อดุลไปเป็นสัปเหร่อละ (ฮา ปรบมือ) ถ้าขึ้นเอา ดร.อดุลไปเป็นสัปเหร่อก็คงหักแข้งหักขาไม่ถูก มันเป็นอย่างนี้ละครับ ที่นี้ถ้าพูดถึงว่าแฟนมีประสบการณ์จะดีหรือไม่ ก็ไอ้เนี่ยมันก็กลางเนื้อชอบกลางยา อย่าพูดเลยครับ คือบางคนก็ชอบแม่หม้าย เราไม่รู้จะไอ้อย่างนี้ (ฮา) วันนี้กล่าววาทประสบการณ์นั้นเป็นของตนเอง การศึกษาที่ฟังนั้นก็ได้รับความว่าการศึกษาก็คือเรื่องประสบการณ์ของผู้อื่น สรุปแล้วก็ไอ้ทั้ง 2 อย่างก็คือประสบการณ์นั่นเองไม่ว่าจะเป็นศึกษาหรือประสบการณ์ เพราะฉะนั้นเมื่อสองอันมารวมกันเข้าแล้ว ส่วนหนึ่งหรือจะรู้เต็มส่วนได้ถ้าหากผมจะเต็มบาท นี้ท่านจะเอาอย่างไรครับ (ฮา) ที่นี้กล่าวถึงท่านผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่ 1 และท่านหัวหน้าฝ่ายค้านเองได้พูดถึงคำนิยามของคำว่า “ประสบการณ์” กับ “การศึกษา” อิทธิพลในระยะแรกเริ่มกับที่อยู่ในครรภ์ 9 เดือนนั้นนะเราอาจจะพูดได้ว่านั่นเป็นประสบการณ์แต่ความสำคัญของมันอยู่ที่เขาเรียกว่าเป็น Personality formation คือการสร้างบุคลิกของเด็กขึ้นมา ของการเป็นตัวบุคคล เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์หรือการศึกษา เป็นเรื่องซึ่งไม่เข้าประเด็นอย่างที่พวกเรานักกฎหมายว่ากันในธรรมศาสตร์ (ฮา) ท่านอ้างว่าประสบการณ์ต่าง ๆ นานา ไม่พูดถึงเรื่องความรักใคร่ ว่าต่อนั้นอย่างนี้ ต้องดูประสบการณ์ ผมว่าท่านสำคัญผิดอีกแหละ ประสบการณ์ในบางเรื่องเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาอย่างยิ่งในสังคม (ฮา) เป็นต้นว่า ถ้าคุณมีแฟนสักคนหนึ่งนั้นก็ประสบการณ์มาแล้วคุณเอาไหม (ฮา ปรบมือ) ใครจะเอาพวกเราผู้ชาย นี่เขามีประสบการณ์มาครั้งเดียวก็ไม่อยากได้ (ฮา) ถ้ามีมา 2-3 ครั้งก็ยิ่งแย่ (ฮา) ประสบการณ์มากในบางเรื่องนะภักษิตของเราก็มีเขาบอกว่า “หญิงสามผัว ชายสามโบสถ์” ไม่เป็นที่พึงปรารถนา (ฮา) เราเรียนรู้เรื่องของความรักทำไมจะเรียนไม่ได้ เวลานี้การศึกษา

ในต่างประเทศเขาเจริญ เขาให้บุคคลที่เข้าใจในชีวิตของพวกเพศโดยให้การศึกษาในห้องเรียน แต่เขาไม่แนะนำ ไม่ยุยงส่งเสริมให้นักศึกษาเหล่านั้นไปหาประสบการณ์ (ฮา ประบมื่อ) ใน คณະศิลปศาสตร์ห้ามเด็ดขาด (ฮา) อาจารย์อดุลสับสนเข้าใจผิดอีก แล้วเดี๋ยวผมจะบอกว่า ความเข้าใจผิดเนื่องจากอะไรกัน อาจารย์อดุลบอกว่า ใ้การรับทราบอย่างที่ผมพูดว่าเป็น กระบวนการรับทราบอันนั้นนะคือเป็นประสบการณ์ไม่ใช่ ตามคำนิยามที่ให้ไว้แล้วซึ่งไม่ใช่ ผมนิยาม ใคร ๆ ก็นิยามได้ ในฐานะของนักศึกษาเขาจะฟังนิยามโดยเฉพาะนักปรัชญาในสำนัก School Locke Philosopher Analysis (ฮา) ความสำคัญมันอยู่ที่การรับทราบไ้ันนั้นมันกระบวนการ การประสบการณ์ก็เป็นกระบวนการ การศึกษาก็เป็นกระบวนการ เป็นกระบวนการแห่งการ ทราบ แต่สิ่งซึ่งชี้ความแตกต่างระหว่างกระบวนการซึ่งเป็นประสบการณ์ กับกระบวนการ ซึ่งเป็นการศึกษาก็คือประสบการณ์นั้นเป็นการรับทราบโดยการที่ตนได้พบเห็นด้วยตนเอง แต่การศึกษานั้น เป็นกระบวนการที่รับทราบโดยมีระเบียบแบบแผนที่กำหนดแน่นอน มี หลักสูตร มีวิธีการศึกษา การสอน และมีครูผู้สอนนั้นในความหมายที่เราเรียกได้ว่าเป็นใน ทางสถาบัน วิเคราะห์ในแง่สถาบัน แต่ถ้าวิเคราะห์ไปในแง่ของเป็น Procedure อันนั้นสิ่งที่ เราเรียกว่าเป็นการศึกษาก็เป็นวิธีการศึกษาที่เป็น Scientific Method อันนี้ก็เป็นความสับสน ความสับสนนี้สืบเนื่องจากว่าไม่ใช่คำนิยามอย่างที่ ดร.อรัญ พยายามจะว่า ผมว่า ปัทโช เก่ง แต่เฉพาะใช้คำนิยามนะซิ ถ้าเราไม่ใช่คำนิยามแล้ว เราจะมาพูดกันได้อย่างไร เรื่องการถ่ายทอด ความคิดเป็นเรื่องของการใช้ถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์แสดงก่อน เราจะพูดในปัญหาใดก็จำเป็น ที่จะต้องให้รู้แน่นอนว่า เราหมายถึงเรื่องอะไร เพื่อเข้าใจ เพราะฉะนั้นเราก็ต้องให้คำนิยาม ก็เพราะเหตุที่ฝ่ายค้านไม่ให้คำนิยามสักคน พูดปะปะพูดปะ (ฮา) เอาเรื่องการศึกษาว่านี่เป็น เรื่องของประสบการณ์แล้วก็นึกว่า ตัวจะต้องชนะ (ฮา) แต่ชนะก็อาศัยการศึกษาเอาเข้าไป แอบอ้างเป็นส่วนหนึ่งของข้อเดียว ดร.อรัญบอกอีกว่าความสำเร็จในการทำงานต่างกัน แม้การ ศึกษาจะมาเท่ากัน ผมว่าไม่ใช่คนเรานึกว่าศึกษาเท่ากันได้ปริญญาตรีเหมือนกัน ปริญญาโท ปริญญาเอก เปล่าคนเราศึกษาใช้เวลาในมหาวิทยาลัยอาจจะเท่ากัน แต่บางที่ก็ของเรา 8 ปี ก็มี (ฮา) 4 ปีก็มี ยิ่งกว่านั้น 4 ปีเหมือนกัน บางคนศึกษาได้เกียรตินิยม ในบรรดาเกียรตินิยม ด้วยกันบางคนก็รับความรู้เข้าไปได้มาก เพราะศึกษามากศึกษาดี ศึกษาถูกต้อง บางคนก็ไม่ มีสิ่งที่ได้ไปเท่ากันคืออะไร คือในกระดาษ r แผ่น อันนั้นไม่ใช่ศึกษา ดร.อรัญ เข้าใจผิด (ฮา) แล้วว่าฝ่ายค้านพูดปะปะไม่ได้ให้คำนิยาม อันนี้ก็เป็นเพราะว่า ผมไม่ได้ห่มินประมาท ผู้ที่มาประชุมอยู่ในที่นี้เลยว่าจะไม่รู้ว่ “ประสบการณ์” คืออะไร “การศึกษา” คืออะไร

ผมนับถือทุกท่านที่เข้ามาอยู่ที่ประชุมนี้ และผมก็เห็นว่า ใ้อ่างง่าย ๆ อย่างนี้ถ้าขึ้นไปแปล
เข้าละก็จะยุ่ง ถ้าเผื่อว่าผมจะให้ไปเปิดดูบทบาทกรรม แพะ คืออะไร แพะคือสัตว์ 4 เท้า
รูปร่างคล้ายสุนัข หาม (ฮา) อย่างนี้แหละครับ หรือหญิง คืออะไร หญิงก็คือเพศที่คลอด
บุตรได้ (ฮา) อ้าวถ้าเผื่อที่แกไปตอนเสี้ยก็ไม่ใช่หญิงนะซี (ฮา) ก็อย่างนี้ละครับ ใ้อ่างเรื่อง
ค่าง่าย ๆ กลับไปพูดให้มันยาก ๆ ละก็ (ฮา) มันยุ่งนะครับ (ฮา ปรบมือ) ที่นั้นนอกจากนั้น
ท่านก็ยังบอกเสี้ยว ใ้อ่างคำพูดทุกคำนี้ะมันมาจากประสบการณ์ อ้าวก็งั้นก็แปลว่ามันสำคัญ
ยิ่ง คำพูดทุกคนนี่ออกมาจากของทุกคนเป็นมาจากประสบการณ์ทั้งสิ้น จะมียกเว้นอยู่ที่ท่าน
องค์อธิการนี่แหละครับ ที่ได้ประดิษฐ์คำใหม่ ๆ ขึ้นมานะครับนาน ๆ จะมีสักทีหนึ่ง (ฮา)
ที่นี่ ใ้อ่างโหดเวลาเสียแล้ว (ฮา) ถ้าเราพูดถึงคนตาบอดนะฮะ คนตาบอดนี่เราพยายามจะ
บอกว่าสีมันต่างกันอย่างไร เช่นบอกว่าสี Ivory กับสี “คันทัน” มันคล้ายคลึงกันท่านก็คงไม่รู้
ว่ามันเป็นอย่างไร ความจริง “สีคันทัน” ก็คือซีฟุน นั่นเอง (ฮา) มีกลอนอยู่ว่า “อันความรู้
รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว รู้ให้เชี่ยวชาญเกิดคงเกิดผล” นี่ครับ นี่ก็แสดงให้เห็นว่า ใ้อ่างประสบ-
การณ์นี้มันสำคัญยิ่ง ขอให้มิชชั่นให้ศึกษาแล้วก็ไปหาประสบการณ์ต่อไปอีกมาก ๆ จึงจะเป็น
ยอดมนุษย์ครับ ไม่ใช่แต่เพียงศึกษาเฉย ๆ เพราะเป็นนักศึกษาเฉย ๆ ก็ไม่ใช่ยอดมนุษย์เลย
มันต้องอาศัยด้วยประสบการณ์ขั้นต้นด้วยประสบการณ์ตอนกลางคือการศึกษา แล้วลงท้าย
ด้วยประสบการณ์และถ้าจะให้ตัดสินการแพ้ชนะคราวนี้โดยถือว่าคุณพูดก่อนเป็นผู้ชนะหรือ
จะให้คนพูดสุดท้ายเป็นผู้ชนะ ผมก็ขอเป็นผู้ชนะทั้ง 2 อย่างแล้วกันครับ (ฮา ปรบมือ)

นายวิลาศ มณีวัต :

การได้วาทีวันนี้มีเนื้อหาสำคัญมาก ล้วนหลากหลายคารมคมขำ

พูดด้วยหลักวิชาน่าจดจำ อ่างมือคล้ายกหลักการมาคัดค้าน

การได้วาทีวันนี้ ท่านผู้ฟังคงจะมีความรู้สึกตรงกันว่า ทั้งฝ่ายเสนอและฝ่ายค้านต่าง
ก็หักล้างกันอย่างน่าฟังยิ่ง เวลาที่ฝ่ายเสนอพูดก็สามารถจูงใจให้กระผมเห็นคล้อยตามไปด้วย
พอได้มาฟังฝ่ายค้านผมก็คล้อยตามไปอีก (ฮา) เพราะฉะนั้นก็ขอตัดสินให้เสมอกันครับ (ปรบมือ)
และขอยุติการได้วาทีสำหรับวันนี้ไว้แต่เพียงเท่านี้ครับ (ปรบมือ)